

GŁOS

POLOONII

NR 7/2011

CZASOPISMO ŚRODOWISKA POLONIJNEGO W CZARNOGÓRZE

PL2011.eu

Drodzy Czytelnicy!

Od marca tego roku mam zaszczyt pełnić funkcję redaktora naczelnego pisma środowiska polonijnego w Czarnogórze, „Głosu Polonii”. Na progu mamy zimą, i nasz kolejny, siódmy numer czasopisma, wzbogacony o logo **Stowarzyszenia** i międzynarodowy numer katalogizacyjny. Popatrzcie

jak ten czas leci...

Tym razem oddajemy w Wasze ręce numer „Głosu Polonii” o szczególnym charakterze. Znajdziecie w nim artykuły dotyczące m.in.: objęcia funkcji ambasadora RP w Czarnogórze przez panią Grażynę Sikorską, beatyfikacji naszego papieża Jana Pawła II, objęcia Prezydencji w Radzie UE przez Polskę, informacji dotyczących naszych noblistów, których rocznice obchodziliśmy w br., a także wydarzeń dotyczących Polski i Polaków w Czarnogórze.

Chciałabym zapewnić, że następne numery naszego wspólnego czasopisma będą i dalej, przede wszystkim, dla nas i o nas, że razem postaramy się, aby nasze czasopismo wciąż istniało i sprawiało nam zadowolenie podczas czytania.

Dziękujemy wszystkim, którzy do tej pory współpracowali z czasopismem, a szczególnie pani Wandzie Vujisić, założycielce „Głosu Polonii”, która w trudnych chwilach dla naszego czasopisma, dołożyła wszelkich starań, aby ono wychodziło regularnie.

Od tego roku nasze czasopismo znalazło swoje miejsce w Bibliotece Narodowej w Warszawie, w Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu i w Centralnej Narodowej Bibliotece na Cetinju. Otrzymaliśmy również zaproszenie na wystawę „Salon Prasy Polonijnej w 2012 roku” od Vox Pelegrina we Francji, w której weźmiemy udział. Mamy także kilkuletnią współpracę z „Gazetą Petersburską” z Rosji, z biuletynem „Słowem YU Polonii” z Serbii, z biuletynem „Kopernik” z Chorwacji i z polską gazetą młodzieżową „Pod Wiatr”.

Pragnę poinformować Czytelników, że nasze czasopismo od przyszłego roku będzie się ukazywało dwa razy do roku, w czerwcu i w grudniu.

Zapraszamy wszystkich Czytelników do współpracy i niech przyświeca nam sprawdzone powiedzenie:

„Razem możemy lenieć”!

Teresa Medgiewic

Z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego 2012 Roku, wszystkim naszym Czytelnikom i ich rodzinom składamy najserdeczniejsze życzenia.

Życzymy

Zdrowych -

bo to najważniejsze.

Pełnych miłości -

bo to sens życia.

Wiary -

bo pozwala przetrwać trudne chwile.

Nadzieji -

bo wtedy niemożliwe jest możliwe.

Redakcja „Głosu Polonii”.

Z najlepszymi życzeniami!

W związku z zakończeniem misji dyplomatycznej w Ambasadzie RP w Czarnogórze przez pana Jarosława Lindenberga Chargé d'affaires a.i. RP Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze podziękowało za wspólną pracę na rzecz krzewienia kultury, tradycji i języka polskiego wśród Polaków mieszkających w Czarnogórze i życzyło wielu kolejnych sukcesów zawodowych, optymizmu, wiary, pełnej satysfakcji z pracy w wykonywaniu powierzonych obowiązków oraz zdrowia i wszelkiej pomyślności, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym.

Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze
Klub studentów „Młoda Polonia” w Czarnogórze
Redakcja czasopisma „Głos Polonii”

Nowa Ambasadorka RP w Podgoricy

Od 20 listopada br. przebywa w Podgoricy nowa Ambasadorka Rzeczypospolitej Polskiej Pani **Grażyna Sikorska**.

Na prośbę redakcji czasopisma środowiska polonijnego w Czarnogórze „Głos Polonii” J.E. Ambasadorka Grażyna Sikorska przekazała nam poniższą biografię:

Grażyna Sikorska jest z zawodu radcą prawnym z wieloletnim doświadczeniem w służbie zagranicznej w kraju i zagranicą. Sprawowała funkcje konsula w Rumunii, Szwecji i Kanadzie. Po powrocie z Ottawy była zastępcą dyrektora Biura Prawnego i Zamówień Publicznych, a następnie dyrektorem Biura Spraw Osobowych, które zarządza 5-tysięczną rzeszą pracowników centrali Ministerstwa Spraw Zagranicznych i placówek zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej na całym świecie. W Czarnogórze jest z mężem Jarosławem. Córka Kamila studiuje w Edynburgu w Szkocji. Państwo Sikorscy lubią podróże i kochają zwierzęta, więc do Podgoricy przyleciały także 2 psy (Nuka i Gabryś) oraz kotka Lucy.

JE Ambasadorka RP i JE Prezydent Czarnogóry Filip Vujanović

Witając wśród nas Panią Ambasadorkę życzymy jej z całego serca przyjemnego pobytu w pełnieniu misji dyplomatycznej w Czarnogórze. Życzymy także sił i niezmierniej wytrwałości w pracy na rzecz Polaków mieszkających tutaj na obczyźnie oraz zdrowia i wszelkiej pomyślności, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym.

Mamy nadzieję, że dotychczasowa dobra współpraca naszej Polonii i Ambasady RP będzie i dalej prawdziwym dialogiem i wyrazem wzajemnego szacunku, zobu stron, za co zgóry serdecznie dziękujemy.

Polonia w Czarnogórze

Czytelniom „Głosu Polonii”
ryszę miłych i pomyślnych
i pomyślnego Nowego Roku –
w zdrowiu, spokoju i pomyślności!

Grażyna Sikorska

Szanowny Panie Konsulu,

W związku z ponownym wyborem i objęciem przez Pana stanowiska I Radcy w Ambasadzie RP w Podgoricy składamy Panu serdeczne gratulacje w pełnieniu tej zaszczytnej i odpowiedzialnej funkcji.

Proszę przyjąć także najlepsze życzenia wielu kolejnych sukcesów zawodowych, pełnej satysfakcji z pracy w wykonywaniu powierzonych obowiązków, niezmiernej wytrwałości, powodzenia w przeprowadzeniu kolejnych planów i zamierzeń dotyczących Polonii w Czarnogórze oraz zdrowia i wszelkiej pomyślności, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym.

Jednocześnie życzymy Panu, aby codzienny trud w rozwiązywaniu różnych problemów był dla Pana źródłem spełnienia i zadowolenia. Wierzimy, że Pana wielkie doświadczenie, wiedza oraz zaangażowanie w sprawy Polonii i Polaków w Czarnogórze pozwolą z powodzeniem sprostać stawianym oczekiwaniom oraz powierzonym obowiązkom.

Chcielibyśmy podziękować za dotychczasową współpracę i wyrazić nadzieję, iż stosunki między Panem, a Polonią w Czarnogórze będą się rozwijać pomyślnie, jak i do tej pory, z obopólną korzyścią dla dobra nas wszystkich.

Z całego serca życzymy powodzenia w dalszej pracy!

Szanowna Pani Moniko,

W związku z objęciem przez Panią stanowiska II sekretarza Ambasady RP w Podgoricy składamy Pani serdeczne gratulacje w pełnieniu tej zaszczytnej i odpowiedzialnej funkcji. Dziękujemy za dotychczasową współpracę i wierzymy, że Pani zaangażowanie w sprawy Polonii w Czarnogórze pozwolą sprostać stawianym oczekiwaniom i powierzonym obowiązkom.

Życzymy Pani zdrowia i wszelkiej pomyślności, zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym.

*Szanowni Państwo,
Hanna i Sławomir Gorscy*

W związku z podjęciem przez Państwa pracy w Ambasadzie RP w Podgoricy życzymy Państwu wiele zadowolenia, osobistej i zawodowej satysfakcji, pogody ducha i pomyślności w wykonywaniu powierzonych obowiązków.

Z wyrazami wielkiego szacunku,

*Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze
Klub studentów „Młoda Polonia”
Redakcja czasopisma „Głos Polonii”*

ŚWIATOWY ZJAZD NAUCZYCIELI POLONIJNYCH (OSTRÓDA, 14-17 kwiecień 2011 r.)

„Wschód, Zachód - Łączy nas Polska” - takie hasło przyświecało Światowemu Zjazdowi Nauczycieli Polonijnych, który odbył się w dniach 14-17 kwietnia 2011 roku w Ostródzie (Warmińsko-Mazurskie). Organizatorami Zjazdu byli: Ministerstwo Edukacji Narodowej, Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji Za Granicą, Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego i Urząd Miasta Ostróda. Wzięło w nim udział 140 nauczycieli z 19 krajów, między innymi z USA, Ukrainy, Łotwy, Litwy, Rosji, Holandii, Irskoj, Czech, Białorusi i (w tym roku po raz pierwszy) Czarnogóry, którą przedstawiały panie prowadzące kurs języka polskiego, mgr Wanda J. Vujisić i Teresa Medojević.

Na uroczyste otwarcie Zjazdu przybyli przedstawiciele Sejmu i Senatu, wraz z posłem Longinem Komołowskim, prezesem Stowarzyszenia Wspólnota Polska.

Zjazd przebiegał w przyjemnej, ale bardzo pracowitej atmosferze. Program obejmował wizytę studyjną na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim, konferencję poświęconą jakości nauczania w szkołach i placówkach polonijnych i polskich z zagranicy, warsztaty metodyczne oraz inne, liczne atrakcje.

Tematy poruszane na Zjeździe dotyczyły jakości nauczania w systemie oświaty polonijnej, instytucji wspierających edukację polską zagranicą, nowoczesnych i skutecznych narzędzi dydaktycznych, oświaty polskiej poza granicami Polski w drugiej dekadzie XXI wieku, roli historii w podtrzymywaniu tożsamości narodowej młodego pokolenia Polaków i sztuki komunikowania się.

Pani dr Grażyna Czetwertyńska z MEN oraz zespół ekspertów pracujących nad tym projektem zaprezentowali koncepcję nauczania młodych Polaków z zagranicy przy pomocy podręcznika elektronicznego.

O sztuce komunikowania się w języku polskim mówił prof. Jerzy Bralczyk, a wizję nauczyciela - mistrza, ambasadora języka i kultury polskiej przedstawił prof. Jan Mazur.

Dla uczestników zjazdu przygotowano również program towarzyszący, którego motywami przewodnimi była

Uczestnicy ŚZNP w Ostródzie
(Foto z archiwów organizatora)

Na Zjeździe w Ostródzie
(od lewej: p. T. Konopielko, p. Mirosław Sielatycki, p. T. Pilat,
p. W. J. Vujisić i p. T. Medojević)

promocja Wileńszczyzny oraz postaci dwójki uczonych: Marii Skłodowskiej-Curie i Jana Heweliusza.

Szczególne wyrazy uznania składamy pod adresem pana Dariusza Piotra Bonisławskiego – Wiceprezesa SWP i pani Ilony Puklicz – Sekretarza Zjazdu, dzięki którym Zjazd przebiegł w bardzo przyjemnej atmosferze.

Teresa Medojević

POLSKA PREZYDENCJA W RADZIE UE

Prezydencja w Radzie UE, głównym organie decyzyjnym Unii Europejskiej, jest sprawowana rotacyjnie przez kolejne Państwa Członkowskie przez okres 6 miesięcy.

Realizacja celów Prezydencji danego państwa rozciągnięta jest na okres 18 miesięcy w ramach tak zwanego **Tria Prezydencji**, czyli ściśle współpracującej ze sobą trójki kolejnych państw przewodniczących Radzie UE.

Do zadań państwa, które sprawuje Prezydencję w Radzie UE należy reprezentowanie Rady UE wobec innych instytucji Unii Europejskiej, koordynowanie spotkań na różnych szczeblach i współpracy między Państwami Członkowskimi UE, a także kontaktów z państwami trzecimi (w tym obszarze wiodącą rolę odgrywa Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa) oraz nadawanie ogólnego kierunku polityce unijnej poprzez prowadzenie prac Rady w ramach wspólnego programu ustalonego w ramach Tria Prezydencji.

Aktualnie, od 1 lipca do 31 grudnia 2011 r., Prezydencję w Radzie UE sprawuje Polska. Prezydencję nasz kraj przejął od Węgier. Polska w ramach Tria współpracuje z Królestwem Danii oraz Republiką Cypryjską.

W czasie swojej kadencji ma następujące priorytety:

- **Pogłębienie rynku wewnętrznego** w ramach priorytetu „Integracja europejska jako źródło wzrostu”
- **Zewnętrzny wymiar polityki energetycznej** w ramach priorytetu „Bezpieczna Europa”
- **Wzmocnienie relacji gospodarczo-handlowych UE z państwami trzecimi** w ramach priorytetu „Europa otwarta na świat”. Polska kończy swoją Prezydencję w końcu grudnia, a 1 stycznia 2012 roku oddaje ją Królestwu Danii.

Srebrna, okolicznościowa moneta

Medal okolicznościowy dla uczczenia polskiego przewodnictwa w zjednoczonej Europie

T.M.

Święto Konstytucji Trzeciego Maja

Z okazji obchodów Święta Trzeciego Maja Ambasada RP w Podgoricy, organizowała w Jazz klubie Montanaro, koncert polskiej piosenkarki **Agnieszki Czajkowskiej** i gitarzysty **Piotra Grudzińskiego**, na który J. E. Ambasador Jarosław Lindenberg zaprosił przedstawicieli miejscowych władz, kultury, sztuki i mediów oraz polonii w Czarnogórze. Byli także obecni przedstawiciele koru dyplomatycznego w Podgoricy.

Fot. z arch. p. Teresa

Obecni goście i gospodarze w przyjemnej atmosferze, słuchając pięknego głosu pani Agnieszki i dźwięku gitary pana Piotra, przy lampce wina i wspaniałym „szwedzkim stole” godnie uczcili Święto Konstytucji. Polacy są dumni z tego święta, ponieważ od 3 maja 1791 roku, zostali pierwszym krajem w Europie, a drugim na świecie, którego sejm uchwalił Konstytucję, która została zaprojektowana w celu zlikwidowania obecnych od dawna wad systemu politycznego Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jej „złotej wolności”.

T.M.

Związek Bałkańskich Organizacji Polonijnych «POLONIKA BAŁKANIKA» Budva – Bečići, hotel «TARA» 27-29 maj 2011 r.

Dnia 28 maja 2011 roku odbyło się oficjalne spotkanie założycielskiego Związku Bałkańskich Organizacji Polonijnych „Polonika Bałkanika”. Organizatorem spotkania i inicjatorem było Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze wraz z Ambasadą RP w Podgoricy. Spotkanie odbyło się przy udziale zaproszonych gości i przedstawicieli - prezesów bałkańskich organizacji polonijnych, które poparły tą inicjatywę.

Z Chorwacji:

1. **Walentyna Lončarić**, PTK "Mikołaj Kopernik"-Zagrzeb (przedstawiciel mniejszości narodowej)

Z Serbii:

1. **Malgorzata Srdić - Jasińska**, prezes Stowarzyszenia Przyjaźni Serbsko-polskiej „YU-Polonia” (Belgrad)

2. **Joanna Maciejewska-Pavković**, redaktor naczelny Biuletynu „Słowo YU POLONII”

Z Bośni i Hercegowiny:

1. **Aleksandra Cholewa- Domanagić**, Stowarzyszenie Obywateli polskiego

Pochodzenia „POLSA” - Sarajevo

2. **Tomislav Durtka**, prezes Stowarzyszenie Polaków Boleslawiec-Prnjavor

3. **Danijel Kovc**, Stowarzyszenie Polaków - Banja Luka

Z Macedonii:

Tomasz Wielgomas, konsul RP w Macedonii

1. **Teresa Propokowicz- Saurek**, prezes Polskiego Stowarzyszenia „Klub Polonia”

z Czarnogóry:

Radosław Gruk, konsul RP w Czarnogórze

Organizatorzy:

1. **Wanda Vujisić**, prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze

2. **Teresa Medojević**, redaktor naczelny pisma

środowiska polonijnego “Głos Polonii” w Czarnogórze

3. **Ivona Vujisić**, przewodnicząca Klubu studentów “Młoda Polonia”

4. **Jelena Betić**, sekretarz Klubu studentów “Młoda Polonia”

Przedstawiciele Polonii Czarnogórskiej:

1. **Halina Kadović**

2. **Maryla Ćupić**

3. **Halina Kadović**

4. **Ela Turković**

5. **Joanna Siniak- Kasumović**

6. **Katarzyna Nenezić**

7. **Irena Šućur**

8. **Zygmunt Hupka**

9. **Barbara Hupka**

10. **Hanna Kandić**

11. **Tomaszewicz Teresa**

Obrady otworzył pan **Radosław Gruk, konsul RP w Czarnogórze**, który poparł inicjatywę integracji Stowarzyszeń polonijnych na Bałkanach. W swoim wystąpieniu m. in. powiedział, że jest to bardzo korzystny i ważny krok, który sprawi, że nasze polonijne organizacje na Bałkanach będą teraz mocniejsze, ważniejsze i poważniej postrzegane.

Następnie głos zabrał pan **Tomasz Wielgomas, konsul RP w Macedonii**, który także poparł pomysł stworzenia na Bałkanach organizacji dachowej pod nazwą Związek Bałkańskich Organizacji Polonijnych „Polonika Bałkanika” i nazwał tę chwilę historyczną dla Polaków mieszkających na Bałkanach.

Jako następna głos zabrała prezes Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze, pani **Wanda Vujisić**. Jako organizator i inicjator powstania takiego związku na Bałkanach powitała obecnych gości i podziękowała wszystkim za przybycie.

W swoim wystąpieniu m. in. powiedziała: „... założenie takiego związku na Bałkanach otworzyłoby przed Polakami perspektywę integracji Polaków na Bałkanach i na szeroką działalność zmierzającą do jedności Wielkiej Polskiej Rodziny na obczyźnie”.

Następnie przeczytała maile osób, które nie mogły z różnych powodów być razem z nami na naszym spotkaniu, ale poparły naszą inicjatywę i wyraziły zgodę na założenie Związku. To były:

1. pani Barbara M. Georgievska z Macedonii;
2. Stowarzyszenie Polaków na Cyprze "Malwa";
3. pani Jolanta Sychowska-Kavedzija z Chorwacji (PTK "Kopernik") i
4. pani Irmina Čengić- B i H (Stowarzyszenie Obywateli polskiego Pochodzenia „POLSA” Sarajevo.

Pani Wanda podziękowała także i Stowarzyszeniu POLSKA-BAŁKANY z Warszawy, które wsparło z całych sił tą naszą, nową, szlachetną inicjatywę i zadeklarowało wsparcie i chęć współpracy z nami, udostępniając nam swój portal na potrzeby organizacji (www.balkany.eu) i wysyłając nam cenne materiały, w których informowano o ich działalności.

Jednak najserdeczniejsze podziękowania złożyła na ręce pana konsula RP w Podgoricy

Radosława Gruka i pana konsula RP w Macedonii Tomasza Wielgomasa za ich wsparcie, obecność i cenne rady na spotkaniu.

Następnie, kolejno zabierali głos przedstawiciele gości, organizacji polonijnych z zaproszonych krajów: z Chorwacji, z Serbii, z Bośni i Hercegowiny, z Macedonii i z Czarnogóry, przedstawiając swoje organizacje i działalność w środowiskach, w których mieszkają i jednocześnie popierając inicjatywę utworzenia takiego Związku na Bałkanach.

Głos zabrały także przedstawicielki Klubu Studentów „Młoda Polonia”, działającego przy Stowarzyszeniu Polaków w Czarnogórze - Iwona Vujisić, przewodnicząca i Jelena Betić, sekretarz. One wyraziły zadowolenie i poparły inicjatywę powstania Związku, który umożliwiłyby im, młodemu pokoleniu, podjęcie wspólnej działalności na Bałkanach razem ze swoimi rówieśnikami poprzez organizowanie wspólnych spotkań, obozów młodzieżowych, olimpiad sportowych...

W ciągu dalszych obrad przedstawiono koncepcję projektu Statutu Związku. Po wniesieniu poprawek i sugestii Statut został jednogłośnie przyjęty. Potem jednogłośnie podjęto decyzję o założeniu Związku pod nazwą: Związek Bałkańskich Organizacji Polonijnych „Polonika Bałkanika”,

Fot I. Vujisić. W czasie obrad (od lewej: p.W.Vujisić, p.R.Gruk, p.T.Wielgomasa.

Fot I.Vujisić. Założyciele ZBOP-Polonika Bałkanika.

Foto I.Šućur. Młodzi założyciele ZBOP (od lewej Jelena, Elena, Ivona i Sania)

podpisano deklaracje członkowskie i przyjęto i logo Związku.

W wyniku jawnego głosowania, jednogłośnie za pierwszego przewodniczącego ZBOP „Polonika Bałkanika” wybrana została pani mgr Wanda J. Vujisić z Czarnogóry.

Ona podziękowała wszystkim za zaufanie jakim ją obdarzono i obiecała, że dołoży wszelkich starań, aby godnie reprezentować Związek i przestrzegać przepisów zawartych w Statucie.

Na zakończenie swojego wystąpienia, pani Wanda, dodała: ... “Myślę, że udało się nam zintegrować część społeczeństwa polskiego na Bałkanach i to jest nasz wspólny wielki sukces”.

SKŁAD ZARZĄDU ZBOP „POLONIKA BAŁKANIKA”

1. Wanda Vujisić, przewodnicząca ZBOP „Polonika Bałkanika” z Czarnogóry

2. Małgorzata Srdić – Jasińska, wiceprzewodnicząca ZBOP „Polonika Bałkanika” z Serbii

3. Joanna Siniak – Kasumović, sekretarz/skarbnik ZBOP „Polonika Bałkanika” z Czarnogóry

4. Walentyna Lončarić, honorowy członek ZBOP „Polonika Bałkanika” z Chorwacji

5. SKŁAD KOMISJI NADZORCZEJ ZBOP „POLONIKA BAŁKANIKA”

1. Teresa Prokopowicz – Saurek, przewodnicząca z Macedonii

2. Zygmunt Hupka – członek Stowarzyszenia Polaków z Czarnogóry

3. Aleksandra Cholewa – Domanagić z BiH

Wanda J. Vujisić

Wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

W dniu 9 października 2011 roku my-Polacy wypełnialiśmy swój obywatelski obowiązek. Głosowaliśmy w kraju a także poza jego granicami. Frekwencja w tegorocznych wyborach wyniosła **48,92%**.

Ostateczne wyniki

Według PKW, po przeliczeniu głosów ze 100 proc. Obwodów: wygrała PO z wynikiem **39,18%** poparcia. W Sejmie znajdują się jeszcze cztery ugrupowania: PiS **29,89%**, Ruch Palikota z **10,02%**, PSL z **8,36%** i SLD **8,24%**.

Fot. T. Medojević. Obwód wyborczy w Czarnogórze.

Polacy mieszkający w Czarnogórze głosowali w Ambasadzie RP w Podgoricy.

T.M.

HUMANITARNY KIERMASZ ŚWIĄTECZNY

W dniu 11.12.2010 roku w Delta City w Podgoricy odbył się doroczny Humanitarny Kiermasz Świąteczny, który organizuje Międzynarodowy Klub Kobiet, pod hasłem „Dobroczynstwo łączy narody świata”. Tegoroczny patronat nad Kiermaszem objęła Pierwsza Dama Czarnogóry pani Svetlana Vujanović. Celem kiermaszu i lutrii, było zebranie środków finansowych i przeznaczenie ich na dokończenie Szpitala dla chorych dzieci w Podgoricy i kupno aparatów do leczenia maluchów. Ta akcja zaczęta była na Kiermaszu w roku 2009. Mamy nadzieję, że w tym roku wystarczy pieniędzy, aby chore dzieci miały dobre warunki do leczenia.

Ambasada RP już po raz drugi brała udział w tej manifestacji. Pierwsza dama naszej Ambasady wraz z panią Moniką Gruk, sekretarzem Ambasady i paniami ze Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze i tym razem postarały się aby nasze stoisko wypadło jak najlepiej. Pomagał także Pan Ambasador, z osobiście przygotowanym likierem „Advokat”, który tak smakował kupującym, że w krótkim czasie go zabrakło. Polskie stoisko „przyciągało” masę kupujących swoimi tradycyjnymi wyrobami, ozdobami, pamiątkami i ciastami, które przygotowały panie ze Stowarzyszenia. Z tego powodu Pan Ambasador oficjalnie złożył Polkom podziękowanie.

Fot.z arch. Wandy V. Polskie stoisko na kiermaszu.
(Od lewej: Ambasador J.Lindenberg, pani A.Lindenberg,
panie W.Vujisić, H.Kandić i pani M.Gruk)

T.M.

Boże Narodzenie - to tradycyjne chrześcijańskie święto upamiętniające narodziny Jezusa Chrystusa. Jest to liturgiczne święto stale, przypadające na 25 grudnia w kościołach, które celebrują liturgię według kalendarza juliańskiego. To dla wielu ludzi czas refleksji, osobistych wspomnień, powrotów do przeszłości. Każdy z nas, szczególnie na obczyźnie, miewa takie chwile, niektórzy chowają się głęboko w sobie, inni starają się to wyrazić słowami składając sobie życzenia wigilijne i łamiąc się opłatkiem.

Ambasada RP w Podgoricy zaprosiła wszystkich Rodaków mieszkających w Czarnogórze na spotkanie Wigilijne, które odbyło się 18 grudnia 2010 r. w gmachu placówki. Dla najmłodszych przygotowano świąteczne paczki, które wręczył im św. Mikołaj. Przed spotkaniem w Ambasadzie RP odprawiona została w kościele katolickim, w Podgoricy, msza święta w języku polskim.

Pan ambasador, Jarosław Lindenberg, złożył wszystkim najserdeczniejsze życzenia świąteczne i serdecznie podziękował za niezwykle aktywny udział Pań ze Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze za udział w tegorocznym charytatywnym Kiermaszu Świątecznym, który miał miejsce 11 grudnia 2011 r. w Podgoricy, w galerii handlowej „Delta City”.

Irena Šučur

PODZIĘKOWANIE OD AMBASADY POLSKIEJ

Ambasada RP w Podgoricy składa serdeczne wyrazy podziękowania za niezwykle aktywny udział Pań ze Stowarzyszenia Polaków Zamieszkałych w Czarnogórze w przygotowaniu i obsłudze polskiego stoiska na tegorocznym charytatywnym Kiermaszu Świątecznym 2010, który odbył się 11 grudnia br. w Podgoricy, w galerii handlowej „Delta City”.

Podziękowania w imieniu pacjentów szpitala dziecięcego w Podgoricy, na którego wsparcie zostały przeznaczone środki uzyskane w tej dobroczynnej akcji, składam na ręce pani Prezes Wandy Vujisić, która, tak jak i w zeszłym roku, osobiście zaangażowała się w prace organizacyjne związane z tegorocznym kiermaszem i swoim przykładem zachęciła inne Członkinie Stowarzyszenia do włączenia się do tej dobroczynnej akcji.

Dziękujemy za poświęcony czas i wysiłek, za smakowite domowe wypieki, za podarowane polskie produkty. Pomoc małym pacjentom ze szpitala w Podgoricy, który służy wszystkim mieszkańcom Czarnogóry, stanowi piękny gest bezinteresowności i solidarności społecznej. Była to także udana promocja Polski – naszej Ojczyzny.

Szczególne podziękowania za aktywny udział w Kiermaszu pragnę złożyć paniom, które przygotowały produkty do sprzedaży na Bazarze oraz uczestniczyły w obsłudze polskiego stoiska:

p. Wandzie Vujisić
p. Halinie Kandić
p. Bożenie Knežević
p. Maryli Ćupić
p. Elżbiecie Turković
p. Joannie Kasumović
p. Iwonie Vujisić
p. Jelenie Betić

Równie serdecznie dziękuję paniom, które podarowały na Kiermasz polskie produkty, są to:

p. Elżbieta Mijović z przedstawicielstwa PLL „Lot” w Belgradzie

p. Marzena Perić
p. Lidija Krstajić-Mijović
p. Halina Kadović
p. Irena Šućur
p. Lidia Dačević
p. Teresa Tomašević
p. Grażyna Maslovar p. Teresa Medojević
p. Anita Burzanović

rodzice uczniów z Bjelo Polja:

p. Borka Minić,
p. Biljana Obradović oraz polscy studenci z Wydziału Architektury Uniwersytetu w Poznaniu, przebywający w Podgoricy ramach wymiany z Fakultetem Architektury Uniwersytetu Czarnogóry.

Jarosław Lindenberg Chargé d'affaires a.i.

DZIEŃ KOBIET 2011

Jak co roku, tym razem 5 marca, Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze zorganizowało spotkanie z okazji Dnia Kobiet. Spotkałyśmy się w kawiarence „Wery Normal People” w Podgoricy i tym razem poza poczęstunkiem i lampką wina, doczekała nas niespodzianka w postaci książek i dyplomów, które wręczyła nam prezes Stowarzyszenia, mgr Wanda Vujisić, dziękując za pracę na rzecz Stowarzyszenia Polaków zamieszkałych w Czarnogórze wraz z życzeniami wszelkiej pomyślności zarówno w życiu zawodowym, jak i osobistym.

Dyplomy otrzymały:

- 1. Aleksandra Lindenberg**
- 2. Monika Gruk, II sekretarz Ambasady RP**
- 3. Bożena Knežević**
- 4. Joanna Siniak Kasumović**
- 5. Elżbieta Turković**
- 6. Hanna Kandić**
- 7. Teresa Medojević**
- 8. Halina Maria Kadović**
- 9. Maryla Ćupić**
- 10. Katarzyna Nenezić**
- 11. Teresa Tomašević**
- 12. Elżbieta Betić**

GRATULUJEMY!

Kobiety ... .. , nawet niezapominajką

I TARZAN MOŻE IM POZAZDROŚCIĆ...

(Ivanova Korita, 5. 06. 2011 r.)

Tego jeszcze nie było. Nasze dzieci, te młodsze a i te starsze, jak Tarzan czy Ninje, wspinały się po wysokich drzewach i specjalnych platformach w awanturystycznym parku Iwanowa Koryta.

W przepięknym lesie i na czystym, kryształowym, powietrzu, na wysokości od jednego do ... 15 metrów, dzieciaki pętrały się po kłodach i linach i świetnie sobie dawały radę. Nam dorosłym na dole, zapierało dech w gardle i nie było nam wszystko jedno, gdy patrzyliśmy na te ich wyczyny, ale byliśmy i dumni z tego, co potrafią nasi milusińscy. Radość dzieci trudno opisać. Wrócili się na „stazę” po parę razy. Wreszcie trochę zmęczeni ale bardzo zadowoleni, poczęstowali się obiadem i różnymi smakołykami, które przywiózł im pan konsul. Tę frajdę, już tradycyjnie, zorganizowali nam, Stowarzyszeniu Polaków w Czarnogórze i Ambasada RP w Podgoricy na czele z panem R. Grukiem, konsulem RP. **Bardzo serdecznie im za to dziękujemy.**

T.M.

Moja mała historia Polski

To tytuł jedynej pracy konkursowej z Bałkanów nadesłanej na konkurs pt. „Być Polakiem”. Autorami pracy, która miała formę wiersza byli: Luka Šućur (10 lat) i Elena Medjedović (11 lat) uczniowie szkół podstawowych w Nikšiću.

Praca Luki i Eleny została nagrodzona przez jury Konkursu.
(pracę zamieściliśmy na str. internetowej Stowarzyszenia)

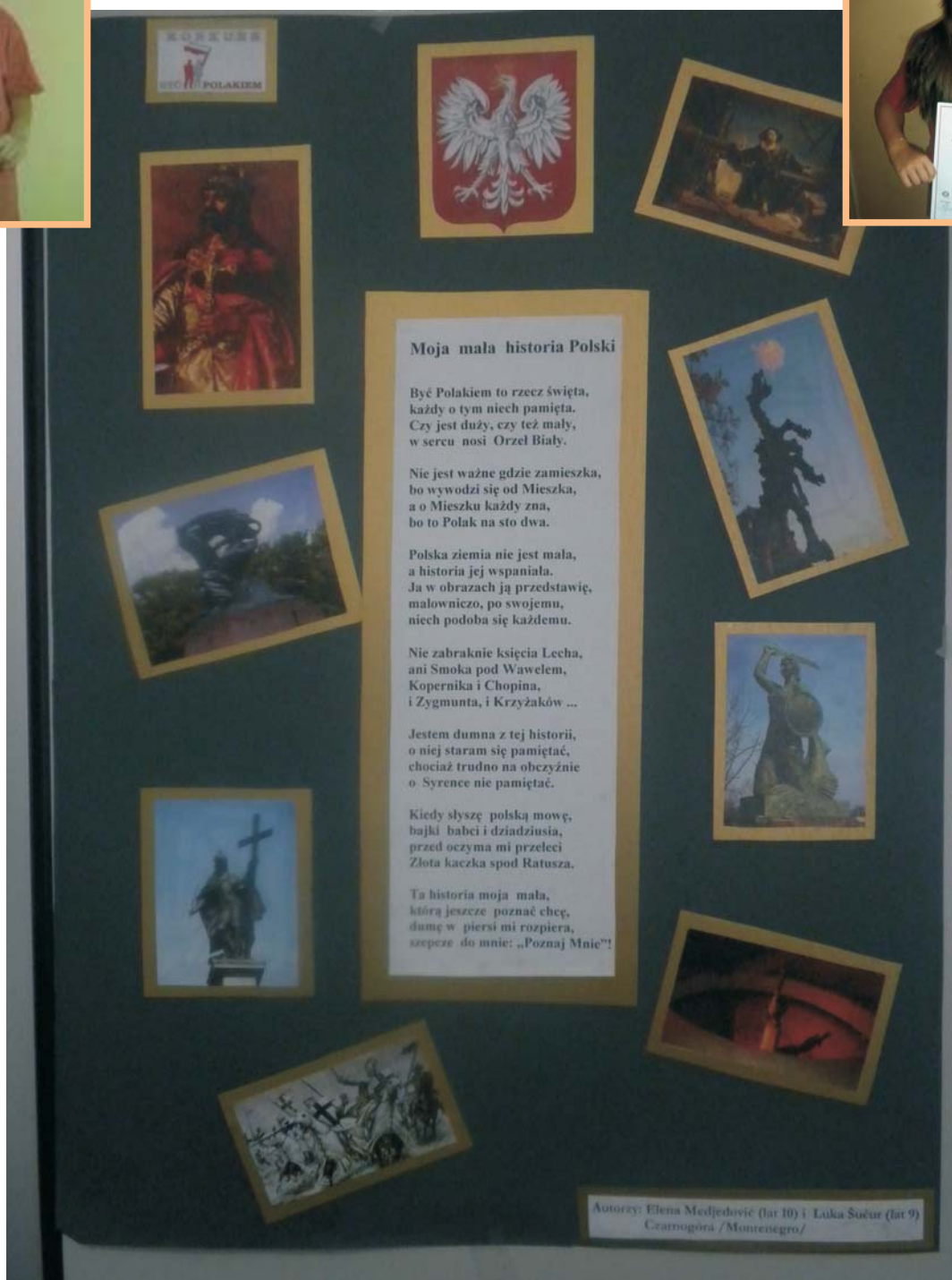
GRATULUJEMY NASZYM NAJMŁODSZYM!!!

Luka Šućur

Elena Medjedović

Autorzy: Elena Medjedović (lat 10) i Luka Šućur (lat 9)
Crnogóra /Montenegro/

A teraz kilka słów o konkursie

Konkurs pt. „Być Polakiem” był zorganizowany przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”, Fundację „Świat na Tak”, Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą i Europejską Unię Wspólnot Polonijnych. Głównym inicjatorem tego Konkursu była pani Joanna Fabisiak, Poseł na Sejm RP.

Patronat honorowy nad Konkursem objęli: były prezydent RP, Lech Wałęsa, przewodniczący Parlamentu Europejskiego, Jerzy Buzek, prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Longin Komołowski i działaczka polonijna, córka prezydenta Rzeczypospolitej na Uchodźstwie, harcmistrzyni Jagoda Kaczorowska.

Celem konkursu było:

- podtrzymanie tożsamości narodowej, postaw patriotycznych i społecznych wśród dzieci i młodzieży mieszkającej poza granicami Polski;
- zachęcanie do promocji polskiej tradycji, kultury i języka polskiego;
- budowanie poczucia bliskości i wspólnoty młodych Polaków żyjących na świecie.

Konkurs był skierowany do dzieci i młodzieży mieszkającej poza granicami Polski. Prace konkursowe były oceniane w trzech kategoriach wiekowych: od 8-12 lat, od 13-15 lat i od 16-19 lat. Oddzielnie były oceniane prace multimedialne.

Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży z różnych stron świata. Na konkurs nadesłano około 300 prac z Europy, Ameryki Północnej i Południowej, Afryki i Azji. Oceniało je 20-osobowe jury.

W dniach od 21-22 maja br. odbyły się w Warszawie obrady Jury, podczas których wyłoniono laureatów i wyróżnionych. Nagrodzone prace zostały nadesłane m.in. : z Litwy, Niemiec, Angli, Kanady, Tunezji i oczywiście z Czarnogóry.

Uroczyste zakończenie Konkursu i wręczenie nagród nastąpiło 5 lipca 2010 r. podczas uroczystej gali w Zamku Królewskim w Warszawie, w Sali Asamblovej. W uroczystości wręczenia nagród laureatom konkursu, dla dzieci i młodzieży polonijnej „Być Polakiem”, wzięła udział wicemarszałek Grażyna Sztark. Nagrodzono 23 osoby z 12 krajów. Laureatów konkursu nagrodzono także i 10-dniowym pobytem w Polsce. Naszym laureatom nagrody wręczono w Poroninie, gdyż w tym czasie byli oni na koloniach polonijnych w Polsce. Luka i Elena z dumą recytowali swój wiersz, który został nagrodzony burzliwymi oklaskami ze strony kolonistów i kadry.

Słowo naszych laureatów

„Z całego serca serdecznie dziękujemy organizatorom i jury konkursu „Być Polakiem” za chwilę szczęścia i radości kiedy dowiedzieliśmy się, że zostaliśmy jego laureatami w naszej kategorii wiekowej. Gratulacje składamy też wszystkim uczestnikom tej wspaniałej manifestacji. Chcielibyśmy, aby takie konkursy stały się tradycją, gdyż byłaby to dobra okazja do wzmocnienia więzi z Polską, jej kulturą oraz tradycją.

Szczególne podziękowania składamy na ręce pani poseł RP Joanny Fabisiak, która poprzez organizację konkursu zachęciła nas nie tylko do refleksji nad naszą tożsamością, ale i do poszukiwania polskich śladów w krajach, w których obecnie mieszkamy. Bardzo za to Pani Poseł dziękujemy!”

Wanda J. Vujisić,
członek jury

Słowo o zakończeniu I kursu języka polskiego w Białym Polu

Kurs trwał od 9 października do 4 czerwca 2011 roku oprócz ferii i dni wolnych od pracy w Czarnogórze. Zajęcia odbywały się w każdą sobotę w godz. od 11,00-13,00. Kurs prowadziły: pani mgr Wanda Vujisić i pani Teresa Medojević.

Na zakończenie kursu odbył się sprawdzian wiedzy, który obejmował: egzamin pisemny z j.ż. polskiego - test gramatyczny i egzamin ustny.

Wszyscy uczestnicy kursu zdali pomyślnie egzamin i otrzymali dyplomy, które im wręczył pan Radosław Gruk, konsul RP w Czarnogórze.

Najlepszymi z najlepszych byli:

- Dizdarević Sehija
- Srdanović Neda
- Miladinović Irina
- Đalović Dragoslav
- Đurović Teodora
- Ljujić Tijana
- Obradović Anđeljko

GRATULUJEMY!

Ambasada RP zorganizowała uczestnikom kursu wycieczkę nad Jezioro Biogradskie.

PODZIĘKOWANIE /ZAHVALNICA/

Petog juna 211. godine izveden je jednodnevni izlet sa polaznicima I kursa poljskog jezika, roditeljima i saradnicima koji su svojom kreativnošću i učešćem doprinijeli da se realizuje jednogodisnje druženje, učenje i takmičenje učenika.

Izlet je izveden pod pokroviteljstvom Ambasade Poljske u Podgorici, uz podršku njenog konzula gospodina Radoslava Gruka i Udruženja Poljaka u Crnoj Gori sa gospodjom Vandom Vujisić i Teresom Medojević.

Uz uživanje u prirodnim ljepotama našeg jezera i šume, uz druženje učesnicima su dodijeljene prigodne nagrade i diplome za postignute rezultate u toku pohađanja kursa kao i za pokazani talenat za recitovanje. Gospodin Konzul je izrazio

zadovoljstvo brojnim učešćem i zainteresovanošću učenika za učenjem poljskog jezika, a i oduševljenje što imamo znatizeljnu, talentovanu omladinu.

U ime saradnika koji su pomagali u realizaciji projekta (Biljana, Gordana, Hadija, Jasmila, Dušan....) zahvalila se Mila Korać riječima:

“Postovani gospodine Konzule, uvažene kolege, dragi učenici i gosti, ne mogu a da ne pokažem svoje oduševljenje postignutim rezultatima tokom trajanja ovog kursa. Zahvaljujemo se Poljskoj Ambasadi u Podgorici i gospodinu Konzulu koji je dao svoj doprinos za realizaciju planiranog, ali treba istaći da svega toga ne bi bilo da nije gospodje Vande Vujisić i Terese Medojević. Ne samo da su uspjele prenijeti znanje učesnicima kursa, već su i ljubav prema svojoj domovini prenijele u nasa srca, i u nas grad Bijelo Polje. Ljepotu svoje domovine prenijele su kroz lekcije, priču, muziku, fotografije, manifestacije... Njihova poruka je da se narodi zbliže, vole, saraduju na kulturnom polju i razmjenjuju iskustva. Putovanje je prozor u svijet, otkrivanje nepoznatog, oplemenjivanje duše i ja se nadam da boravak nase djece koji slijedi u Poljskoj, biće nešto nezaboravno za njih.

Treba se diviti entuzijazmu gospodje Vujisić, koja je neumorni pedagoški radnik sa izuzetnom voljom za rad i kreativnošću. Snaga uma i ljubav prema kraju u koji je došla da živi prije neku deceniju, nije je otrgla od svoje rodne grude koja je stalno prisutna u njenom radu. Ponosni smo što imamo takvu osobu u našem okruženju, i zahvalni smo joj što je baš Bijelo Polje izabrala za prvi kurs Poljskog jezika u Grnoj Gori. Nedavni izbor za Predsjednika Društva Poljaka na Balkanu je dovoljan epitet za njenu ličnost.

Vama dragi učenici želim još puno uspjeha, nagrada u takmičenjima i napretka u učenju. Zelim vam lijepo putovanje za Poljsku. Uživajte i prijatan dan. Hvala vam svima...”

U kasnim večernjim satima uz pjesmu i šalu sa izleta se vratila grupa razdraganih izletnika sa riječima: ... “opet da se ponovi...”

Mila Korać, prof. engleskog jezika i član Roditeljskog savjeta kursa

Wakacje z Polską - 2011

We wrześniu 2011 r. Klub Studentów przy Stowarzyszeniu Polaków w Czarnogórze wydał drugi numer swojego biuletynu pt. „Wakacje z Polską”.

Biuletyn został zredagowany przez młodzieżowe kolegium redakcyjne w składzie: **Iwona Vujisić redaktor, Jelena Betić, Karolina Burzanović i Denis Ćupić**. Fotografie do biuletynu są z archiwów: Ireny Šučur, Jeleny Betić i Karoliny Burzanović. Lektorem i korektorem biuletynu „Wakacje z Polską” jest pani mgr Wanda Vujisić. Nakład biuletynu 100 egzemplarzy. Biuletyn jest finansowany ze środków Ambasady RP w Czarnogórze.

Treść biuletynu obejmuje informacje dotyczące:

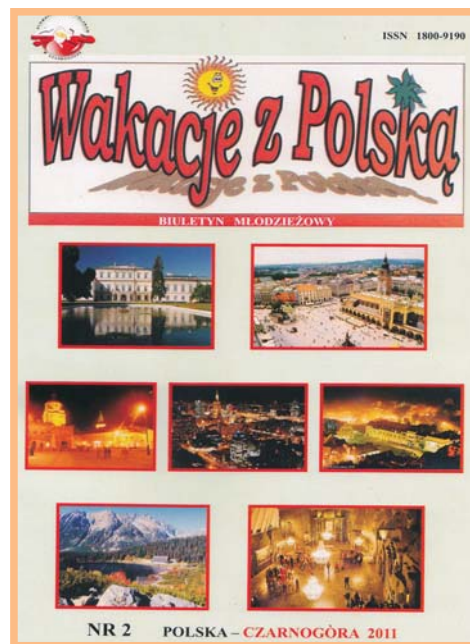
1. Szkoły letniej kultury i języka polskiego w Krakowie zorganizowanej w dniach **od 03 - 16 lipca 2011 r.** Uczestnikiem szkoły z Czarnogóry była **Karolina Burzanović**. Program szkoły letniej obejmował wykłady i zajęcia kulturalno- krajoznawcze. Karolina zapoznała się z wydarzeniami Polski współczesnej, z jej tradycjami i obyczajami, które różnią się od tych w jej drugiej ojczyźnie.

2. Kolonii letnich w Puławach dla dzieci i młodzieży od **12 - 27. lipca 2011 r.** W koloniach wzięło udział 35 dzieci. Były to dzieci pochodzenia polskiego, uczestnicy I Kursu języka polskiego w Czarnogórze i dzieci, które brały udział w manifestacji związanej z 100 rocznicą urodzin Cz. Miłosza (konkurs recytatorski i rysunkowy). Dzieci przez 15 dni zachwycaly się pięknymi krajobrazami Polski, uczyły się języka polskiego w naturalnym środowisku, polskich tańców i pieśni ludowych. Zwiedziły: Zakopane, Poronin, Kraków, Warszawę, Kazimierz, Lublin i Puławę.

3. Szkoły Liderów – VII Edycja, która odbyła się w Warszawie w dniach od **06-13 sierpnia 2011 r.** Wzięli w niej udział: **Jelena Betić i Denis Ćupić** z Czarnogóry.

Za zorganizowanie wakacji z Polską serdecznie podziękowania zostały przekazane Ambasadzie RP w Podgoricy, na ręce pana Radosława Gruka.

Iwona Vujisić

WRÓŻBY ANDRZEJKOWE

Dnia 26 listopada zostałyśmy zaproszone przez panią Wandę Vujisić, prezesa Polonii oraz panią Teresę Medojević redaktor naczelną Głosu Polonii na zajęcia nauki języka polskiego organizowane w Szkole podstawowej „M.Miljanov” w Białym Polu.

Z powodu zbliżających się Andrzejek, które hucznie obchodzimy w Polsce, postanowiłyśmy, aby dzieci uczące się języka polskiego, również zapoznały się z naszą tradycją. I tak rozpoczęłyśmy „wrózenie”...

Dzieci okazały się cudowne, pełne pasji i chęci nauki języka. Byłyśmy bardzo mile zaskoczone, iż grupa jest tak liczna, a uczniowie mimo iż zaczęli kurs językowy we wrześniu, potrafią pięknie czytać, pisać, tłumaczyć, a nawet recytować wiersze polskiego poety Czesława Miłosza.

Wrózenie przyniosło dzieciom wiele radości, a w szczególności stara polska tradycja lanie wosku, dzięki której mogły dowiedzieć się co czeka je w najbliższej przyszłości.

Zabawa ta oraz inne wróżby rozweseliły nie tylko uczniów, ale i również nas.

Życzymy powodzenia w dalszej nauce, jesteśmy pewne, iż zaangażowanie Pań prowadzących oraz zainteresowanie dzieci językiem, przyniosą dalsze sukcesy.

Dziękujemy!

Katarzyna Wilk i Galina Kuszánowa

VII Międzynarodowe Spotkania Artystyczne „STARY MOST”

(Bijelo Polje, 10-20 lipiec 2011 r.)

Sztuka spotkania albo spotkanie sztuki. Aleksandra Gieraga

Czarnogóra: pejzaż przejrzysty, światło obok cienia, niebo na zawsze zrosnięte z górami. Pierwsze odkrycie, jakże dla malarza zaskakujące, czerwień i zieleń dla tubylców ma odcień głębokiej czerni. Intensywność pejzażu determinuje moje widzenie tego kraju.

Moja Czarnogóra jakże inna od Czarnogóry Andrzeja Stasiuka, który podróżując po Bałkanach patrzy i widzi równoległą rzeczywistość, tę zapisaną przez czas, historię, ludzi, miejsca.

A. Stasiuk mocno osadzony na ziemi, penetruje ślady ludzkiego bycia i niebycia właśnie tam. Ten dziennik, jego dziennik, jest pisany później, dużo później, niż ja tam jestem.¹⁾

Ja takich Bałkanów już nie znalazłam. Moje są inne, w innym czasie oglądane, ale z obrazem Stasiuka w tle, z jego historią codzienną, z drobiazgami, od których zaczyna się każda jego opowieść. Transformacja przebiega szybko, bardzo szybko. Pejzaż społeczny, który tak stymulował pisarza jeszcze parę lat temu, zmienił się. Nie ma śladów niedawnej przeszłości, no może miejscami, na długość setnej sekundy...

Dominuje 'teraz', to pełne nadziei 'teraz'.

Czarnogóra jest krajem wyjątkowy. Bałkany są wyjątkowe. To przecież środek Europy: konglomerat kultur, języków, religii. Żywa historia. Żywy organizm. Żywa pamięć.

Do takiej Czarnogóry jechałam latem tego roku na zaproszenie dr Abaza Dizdarevica, który rokrocznie, od 2005 r. organizuje spotkania

artystów w Białym Polju. W tym roku odbyła się już siódma edycja. Z roku na rok powiększa się liczba zaproszonych gości. Dr A. Dizdarevic skupia artystów z wielu krajów, m. in. z Bośni i Hercegowiny, Słowenii, Serbii, Francji, Niemiec, Turcji, Kosowa, Rosji, Bułgarii, Węgier i w tym roku po raz pierwszy z Polski. Zaproszeni zostają studenci, artyści związani z lokalnym środowiskiem artystycznym, wykładowcy z wielu szkół plastycznych, także z akademii sztuk pięknych oraz młodzi i starzy twórcy. Spotkania artystyczne w Białym Polju mają szczególny charakter; wyjątkowe są za sprawą miejsca i specyficznej atmosfery stworzonej przez gospodarzy. W ciągu 10 dni, bo tyle trwało tegoroczne spotkanie, powstały obrazy, rysunki, grafiki, fotografie, rzeźby, instalacje, także film. Powstałe prace to wynik spotkania twórców z miejscem, z czasem, z pejzażem, z innymi, wreszcie ze sobą samym.

W spotkaniu artystycznym wzięło udział 51 artystów z Czarnogóry i zagranicy (Rosja, Francja, Polska, Bułgaria, Niemcy, Turcja, Serbia, Chorwacja).

1) nawiązanie do *Dziennika pisanego później* A. Stasiuka, wydane w 2010 r.

Grupa uczestników kolonii „Stari Most”

Serdecznie dziękuję dr A. Dizdarevicowi za zaproszenie mnie do wzięcia udziału w tym wydarzeniu artystycznym. Był to dla mnie wielki zaszczyt być członkiem stworzonej przez niego niezwyklej społeczności.

Szczególnie serdeczne podziękowania należą się dla Polskiej Ambasady w Czarnogórze za wsparcie finansowe dla tego przedsięwzięcia. Niezmiernie krzepiące było widzieć emblemat Polskiej Ambasady na plakatach i folderach informacyjnych.

Z okazji jubileusza obchodów 100-jej rocznicy urodzin Czesława Miłosza Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze wydało numer specjalny czasopisma środowiska polonijnego „Głos Polonii” Nr 6/2011, który został zredagowany i opracowany przez panie: Wandę Vujisić i Teresę Medojević. Nakład czasopisma 130 egzemplarzy.

Czasopismo finansowane przez Kancelarię Senatu w zakresie zadań opieki nad Polonią i Polakami za granicą w 2011 r. i Ambasadę RP w Podgoricy.

Czytelnicy mogą się zapoznać z treścią czasopisma na stronie internetowej Stowarzyszenia Polaków Czarnogórze www.poloniacg.me

W.J.V

„Europejskie impresje”

W Teatrze Narodowym w Podgoricy w dniu 4 października została otwarta wystawa polskiej karykatury, która pokazuje w sposób satyryczny i śmieszny UE, jak również i polskie członkostwo w niej. Wystawę otworzył J.E. Jarosław Lindenberg, ambasador RP w Podgoricy. Na wystawie można było m.in. zobaczyć karykatury: Juliana Bohdanowicza, Jacka Frankońskiego, Zbigniewa Jujka, Małgorzaty Łazarek, Marka Rażkońskiego i innych.

Rys. Jacek Frankowski

Rys. Julian Bohdanowicz

Rys. Julian Bohdanowicz

СИНОФ У ЦНП-у ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА КАРИКАТУРА

ЕУ кроз пољски хумор

Изложба карикатура „Европске импресије” отворена је синоф у прес сали Црногорског народног позоришта. Изложбу је отворио **Јарослав Линденберг**, отправник послова Републике Пољске у Црној Гори. Публика ће моћи да види карикатуре **Јулиана**

Бохдановица, Јацека Франкоњског, Јацека Гавлоњски, Збигнијева Јујка, Пањела Кужинског, Малгоржаате Лазарек, Едварда Лутциња, Андријеја Млежжа, Марек Ражкоњског, Хенријка Савка, Јануша Станја и Гржегоржа Шумовског. Ријеч је о умјетницима различитих генерација, предвођених доајеном Јанушом Станијем. Већина радова односи се на Пољску и савремене проблеме ЕУ. – Изложба има необичан карактер – приказује ЕУ као и пољско чланство у њој на шалив и сатиричан начин. Жељели смо да докажемо, да се о ЕУ може говорити не само са озбиљношћу и дивљењем, него и са хумором и аутоиронијом. Предлажем вам да зато погледате изложене радове пољских илустратора, а ако се на вашем лицу појави осмијех то значи да је наш циљ постигнут – рекао је Јарослав Линденберг. Изложба „Европске импресије” у Црногорском народном позоришту биће отворена до петка. С.Њ.

ДАН уторак, 4. октобар 2011

Iwona Vujisić

Marita Albán Juárez w Czarnogórze

5 Jazz Festiwal w Petrowcu

W obrębie tegorocznego Jazz Festiwalu w Petrowcu od 31.08 – 03.09. br. występowała jedna z popularnych artystek jazzowych **Marita Alban Juarez**. Urodzona w 1979 roku w Szczecinie pół Polka, pół Peruwianka. Z wykształcenia jest chopinolożką. Studiowała muzykologię na Uniwersytecie Warszawskim, ale też wokalistykę w Policealnym Studium Jazzu w Warszawie pod kierunkiem Ewy Bem i Izabeli Zając. Dziś łączy te dwa różne światy. Od rana pracuje za biurkiem w Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina, wieczorami biega na próby i koncerty własnego zespołu latinjazzowego.

Napisała o naszym najśłynniejszym kompozytorze, F. Chopinie, trzy książki. Jej „Polskę Chopina” właśnie przetłumaczono na hiszpański. Marita jest też narratorką w filmie dokumentalnym „Efekt Chopina” pokazywanym w Polsce m.in. na festiwalu Planete Doc Review i za granicą na BBC World.

Nominowana za odwagę bycia sobą i za propagowanie dorobku Fryderyka Chopina w kraju i za granicą.

W przepięknym klimacie nad morzem można było poczuć prawdziwą jazzową atmosferę, którą stworzyła Marita wraz z gośćmi z Macedonii, Niemiec, Austri, Węgier, Holandii i Czarnogóry.

Nevladina organizacija „Urbani kult., i Petrovac Jazz Festival imaju cast da Vas pozove na

5 Petrovac Jazz Festival

Succesno otvaranje 31. 08. 2011 u amfiteatru
 JUSD „Crvena Komuna”
 u Petrovcu na moru u 19h
 31. 08. 2011
 KONTAKT
 069 429 550

31.08
 Entre sueños. JUSD Crvena komuna 19h **Poland**
 Darko N. & Srdjan B. Duo Castello 21h **MNE**
 Karlheinz Miklin Trio Castello 22.30h **Austria**
 Flying Pokinese Quintet Castello 23.30h **Macedonia**

1.09
 Peter Weniger Trio Castello 21h **Germany**
 Shizz Jazz Quartet feat. Gerty Raym Castello 22.30h **Germany**

2.09
 Blazin Quartet Castello 21h **Netherlands**
 Jazzwa Castello 22.30h **Austria**

3.09
 Marita Alban Juarez Castello 21h **Poland**
 Djabe Castello 22.30h **Hungary**

31.08 – 3.09.2011

PETROVAC JAZZ FESTIVAL

Iwona Vujšić

DANI POLJSKOG FILMA U CRNOJ GORI

Piše: mr Blagoje Vujisić

Od 27. do 29. oktobra družilismo se povodom manifestacije „DANI POLJSKOG FILMA U CRNOJ GORI“ odnosno u BIJELOM POLJU, koja je bila organizovana od strane Ambasade Poljske u Podgorici, Udruženja Poljaka u Crnoj Gori i Saveza Udruženja Poljaka „Polonika Balkanika“. Manifestaciju uz prisustvo mnogobrojnih gostiju otvorio je gospodin Radoslav Gruk, konzul Poljske.

Ovom manifestacijom želelismo da građanima Crne Gore, odnosno Bijelog Polja, približimo poljsku kinematografiju, koja je posljednjih nekoliko godina u istinskom usponu. O tome govori veće prisustvo poljskih filmova na velikim međunarodnim festivalima. Godišnje u prosjeku u Poljskoj snimi se između 30 i 40 igranih filmova sa prosječnim budžetom oko milion evra. Iza takvih i sličnih poduhvata stoji Poljski filmski institut, institucija, koja unosi dozu organizovanosti i sigurnosti u domaću, odnosno, poljsku kinematografiju.

Tokom ove trodnevne manifestacije, bjelopoljska publika imala je mogućnost da vidi ostvarenja filmskih autora srednje i mlađe generacije sa tri dugometražna filma različite tematike:

- **SOBA SAMOUBICA**, reditelja modernog senzibiliteta, Jana Komasa, koji je dobio Srebrni toranj za režiju
- **MACO, NIJE TO ŠTO MISLIŠ**, u režiji Slavomira Krinskog
- **TRIK**, u režiji Jana Hrinjaka,

Prikazano i tri odabrana animirana filma, koji prethodile su dugometražnim, i to:

- **KATEDRALA** u režiji TOMAŠA BAGINJSKOG, koji je bio nominovan za Oskara
- **DENI BOJ**, u režiji MAREKA SKROBECKOG, koji mu je donio veliki uspjeh i na domaćem i na svjetskom ekranu
- **ZIDOVI**, u režiji PJOTRA DUMALE, koji je nagrađen u Krakovu, Otavi, Hueski, Oberhauzenu i drugim prestižnim međunarodnim festivalima.

Pomenuti režiseri su dobitnici najvećih svjetskih nagrada u ovoj oblasti, a treba dodati da je animacija Poljske već dugo u samom svjetskom vrhu.

Dni POLJSKOG FILMA u Bijelom Polju **Dni FILMU POLSKIEGO w Białym Polu**
27-29. OKTOBAR 2011.

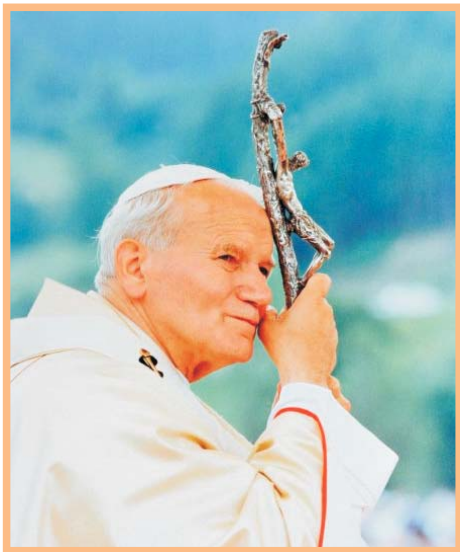
ČETVRTAK ČZWARTEK 27. 10. 2011.	PIJATAK 28. 10. 2011.	SUBOTA, SOBOTA 29. 10. 2011.
18.00 h DENI BOJ 10 min. Dziś i jutro režija: Marek Skrobecki	18.00 h ZIDOVI 7 min. Zidovi režija: Piotr Dumala	18.00 h KATEDRALA 7 min. Katedra režija: Tomasz Baginjski
18.10 h SOBA SAMOUBICA 110 min. Soba samoubójczy režija i scenarist: Jan Komasa	18.10 h MACO, NIJE TO ŠTO MISLIŠ 101 min. Maco, nie jest to, co myślisz režija i scenarist: Slawomir Krinski	18.07 h TRIK 56 min. Triki režija: Jan Hrynjak

Wszystkie filmy będą wyświetlane na ekranach w języku polskim

Centrum za Kultury "Dziś i jutro" w Białym Polu
WSTĘP BEZPŁATNY

Beatyfikacja Jana Pawła II – 1 maja 2011 roku

Jan Paweł II zmarł w Watykanie, 2 kwietnia 2005 roku. Tego dnia

skończył się 27-letni pontyfikat papieża Polaka. Hołd zmarłemu papieżowi do jego pogrzebu oddało ponad 3 miliony osób z całego świata. 8 kwietnia, na Placu św. Piotra, odbył się uroczysty pogrzeb Ojca Świętego, na którym były obecne delegacje z 169 państw świata i ponad 100 tys. osób, którym udało się dostać na Plac. Wierni, już na pogrzebie Jana Pawła II, wyrażali pragnienie, aby jak najszybciej ogłosić beatyfikację papieża, wołając „Santo subito”, czyli „Święty natychmiast”.

Po zakończeniu kanonicznego procesu i zatwierdzeniu przez papieża Benedykta XVI dekretu, uznającego prawdziwość cudu dokonanego za wstawiennictwem Jana Pawła II, 1 maja 2011 roku w Watykanie odbyła się beatyfikacja Papieża – Polaka. Wierni Kościoła katolickiego w całym świecie, a szczególnie Polacy, są bardzo dumni i szczęśliwi z tego, że ich ukochany Papież został wniesiony na ołtarze. Trumna ze szczątkami Jana Pawła II została po beatyfikacji przeniesiona, zgodnie z przepisami kanonicznymi, z Grot Watykańskich do bazyliki św. Piotra.

- Przyszłość zaczyna się dzisiaj, nie jutro.
- Nie żyje się, nie kocha się, nie umiera się – na próbę.
- Prawo do życia nie jest tylko kwestią światopoglądu, nie jest tylko prawem religijnym, ale jest prawem człowieka.
- Nie ma pokoju bez sprawiedliwości, nie ma sprawiedliwości bez przebaczenia.
- Bywa nieraz, że stajemy w obliczu prawd, dla których brakuje słów. Wymagajcie od siebie, choćby inni od was nie wymagali.
- Wstyd mi. Prezydent stoi, kardynał stoi – a ja siedzę.
- Nie wystarczy przekroczyć próg, trzeba iść w głąb.

Chcieliśmy przypomnieć tych kilka złotych myśli Karola Wojtyły, aby lepiej zrozumieć, że Ojciec Święty był człowiekiem mądrym i subtelnym a jednocześnie miał poczucie humoru.

Opracowała T. Medojević

Svetom Ocu Vojtili

Sade Peričić

Tražio si svoj put Čudesni,
od djetinstva, do bolne mladosti,
izlaza drugog nijesi vidio,
bez molitve, Boga i ljubavi.
Hodao si stazama nevidljivim,
tražeći mir i pokornost,
jer život ovaj zemaljski,
otkrio si da je božanski.
U presudni čas si stigao,
da otriježniš duše uspavane,
da slobodi ducha polet daš,
da nadu nesrećnih, zalutalih,
probudiš u osudni čas.

Pripadao si svima jednako,
mislio za svijeta spas,
mislio za duše umorne,
davao riječi utjehe,
riječi podrške, praštanja, nade
za sve grešnike, za sve nas.

Spokojno si zatim gazio,
po zemlji rođenoj, svijetu,
ljepotom stvorenog uvijek zadivljen,
a vjerom u ljude, u Boga opčinjen.

Svi su ubrzo shvatili,
da misija tvojanovi je spas,
jer bio bi pravi, istinski,
samilost, praštanje, ljubav,
širio je tvoj ljudski glas.

Tvoj pohod od zemlje ka nebu,
liči na nešto staro,
shvataju mnogi već danas to,
u času kad pred odrom tvojim,
klanjaju se pobožno bezbrojni,
ispraćaju te dostojno do vječnosti,
jer tek sa odlaskom tvojim,
ljubav će tvoja jače grijati.
Shvatiće svi otkud si došao,
zašto si živio i ko si ti.

Mart-april 2005 Sv. Nikola

MARIA SKŁODOWSKA – CURIE

100 rocznica przyznania Marii Skłodowskiej-Curie drugiej Nagrody Nobla.

Maria Skłodowska-Curie przyszła na świat dnia 7 XI 1867 w Warszawie. Miała czwórkę rodzeństwa i dbających o jej edukację rodziców intelektualistów. Po ukończeniu gimnazjum uczyła się przez pewien czas samodzielnie, po czym wyjechała na studia do Paryża – które umożliwiła Marii jej siostra Bronisława. Uzyskała tam licencjat nauk fizycznych i matematycznych. Tam też poznała Piotra Curie młodego profesora fizyki. W 1895 roku zawarli związek małżeński. Od tam pracowali razem. Dwa lata po ślubie przyszła na świat ich pierwsza córka – Irena, późniejsza laureatka Nagrody Nobla.

Jesienią 1897 r. Maria Curie-Skłodowska rozpoczyna pracę doświadczalną, która ma być jej pracą doktorską. Tematem jest zbadanie, niewidzialnych dotąd promieni, wysyłanych przez sole pierwiastka – uranu. Wraz z mężem uciążliwie w bardzo trudnych warunkach pracują nad nie odkrytym dotąd pierwiastkiem. Po ciężkiej 3-letniej pracy, udało im się odkryć nowy pierwiastek, co ogłaszają w lipcu 1898 roku. Został on nazwany polonem – na cześć Polski – ojczystego kraju Marii.

W grudniu 1898 r. Maria i Piotr oświadczają paryskiej Akademii Umiejętności wykrycie kolejnego nieznanego pierwiastka chemicznego – radu.

W 1903 Maria otrzymała doktorat, w tym samym roku ona wraz z mężem oraz Becquerellem otrzymuje nagrodę Nobla za odkrycie zjawiska promieniotwórczości pierwiastków chemicznych w dziedzinie fizyki. Rok po otrzymaniu nagrody Nobla przychodzi na świat ich druga córeczka – Ewa., pianistka, pisarz, (autorka biografii matki) i korespondent wojenny.

W nieszczęśliwym wypadku w 1906 roku, Piotr Curie ponosi śmierć. Miał wtedy 47 lat.

W roku 1911 Maria dostaje ponownie nagrodę Nobla tym razem w dziedzinie chemii za wyodrębnienie w stanie czystym preparatów radu oraz radu w stanie metalicznym. Jak dotąd Maria Curie jest jedynym polskim

przedstawicielem laureatów w dziedzinie fizyki. W czasie I wojny światowej Curie-Skłodowska odkłada swoje prace. Wraz z córką Ireną organizuje ponad dwieście sal rentgenowskich do obsługi szpitali frontowych, dwadzieścia samochodów zamienia w jeżdżące sale rentgenowskie.

Po wojnie dążyła do rozbudowania Instytutu Radowego i wykształcenia kadry specjalistów. W 1924 roku odwiedza Polskę i mówi tam: "Moim najgorętszym życzeniem jest powstanie Instytutu Radowego w Warszawie". I w 1932 roku powstaje z jej inicjatywy Instytut Radowy w Warszawie. Maria Skłodowska pracowała w ciągu 40 lat jako profesor Uniwersytetu Paryskiego – Sorbony. W uznaniu zasług naukowych została przyjęta w poczet członków wielu akademii nauk różnych krajów; liczne uczelnie nadały jej honorowe doktoraty, była członkiem przeszło 100 stowarzyszeń naukowych. Po jej śmierci Albert Einstein w pięknym eseju napisał, "że była jedynym niezepsutym przez sławę człowiekiem spośród tych, których przyszło mu poznać".

Dnia 4 lipca 1934 roku wielka polska uczona zmarła na białaczkę. Żyła 67 lat. Zostawiła po sobie przeszło 80 prac oraz dwa dzieła naukowe poświęcone promieniotwórczości. Marię Skłodowską - Curie pochowano obok męża w Sceaux. W kwietniu 1995 roku prochy uczonych przeniesiono do parzkiego Panteonu.

- * Znała 5 języków obcych
- * Pierwsza kobieta – profesor paryskiej Sorbony
- * Pierwsza kobieta – noblistka w historii
- * Jedyna podwójna noblistka w historii
- * Jedyna nie Francuzka spoczywająca w paryskim Panteonie
- * Maria Skłodowska-Curie jako jedyna kobieta uczestniczyła w Konferencjach Solvazowskich-dorocznych spotkaniach nawiązyjących do uczonych
- * Jedna z pierwszych kobiet, które zdobyły prawo jazdy
- * Biografia Marii Skłodowskiej Curie, napisana przez jej córkę Ewę jest najczęściej czytana na świecie biografią, a w Japonii, obowiązująca lekturą szkolną.

Opracowała T. Medojević

Dyplom Nagrody Nobla z 1911 roku

Jan Heweliusz-patronem roku 2011

Jan Heweliusz był jednym z największych astronomów XVII wieku i najsłynniejszym obywatelem Gdańska. Urodził się 28 stycznia 1611, a zmarł 28 stycznia 1687 roku. W 2011 roku przypada czterechsetna rocznica Jego urodzin. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłasza rok 2011 Rokiem Jana Heweliusza. Tylko w Gdańsku odbędzie się 400 imprez jemu poświęconych.

Określany czasem jako "polski Leonardo da Vinci", był wybitnym badaczem ciał niebieskich, twórcą nowoczesnej selenografii, czyli dziedziny astronomii zajmującej się opisem powierzchni Księżyca. Prowadził też browar i drukarnię, był m.in. ławnikiem, rajcą miejskim, konstruktorem przyrządów nawigacyjnych i pomiarowych. "Na dachach swych trzech domów zbudował obserwatorium astronomiczne, które wyposażył we własnoręcznie skonstruowane, znakomitej jakości teleskopy i przyrządy pomiarowe, czyniąc je ówczesnie najlepiej wyposażonym tego typu obiektem na świecie". - napisano w projekcie uchwały. Stworzył atlas 54 gwiazdozbiorów, z których 12 opisano po raz pierwszy. Jest również twórcą prototypu zegara wahadłowego i peryskopu.

Heweliusz był jednym z najwybitniejszych przedstawicieli świata nauki XVII wieku. Jako pierwszy z obywateli Rzeczypospolitej został przyjęty w poczet członków słynnego Królewskiego Towarzystwa Naukowego w Londynie. Gdańskie Obserwatorium odwiedzali monarchowie: Jan Kazimierz, Maria Ludwika i Jan III Sobieski, zaś wsparcia finansowego, oprócz królów Polski, udzielał mu także Ludwik XIV.

Był autorem ponad 20 wielkich dzieł, a wyniki swych studiów i obserwacji drukował w swojej własnej drukarni.

Stworzył podwaliny współczesnej astronomii i na stałe wpisał się w historię światowej nauki.

Opracowała T. Medojević

Wywiad z Agą Zaryan (c.d. z nr 5/2010)

01 września 2010 roku, Petrovac

Aga Zaryan jest dziś rozpoznawalną w świecie wokalistka jazzową młodego pokolenia. Udało jej się połączyć ambitne cele artystyczne z umiejętnością dotarcia do szerszej publiczności, co zaowocowało nagraniem w Polsce pięciu albumów, w tym złotego, dwóch platynowych i multiplatynowego.

W roku 2008 Aga została uhonorowana przyznaniem prestiżowej w polskim świecie muzycznym nagrody Fryderyka. Była także nominowana przez Wysokie Obcasy – magazyn Gazety Wyborczej - do tytułu Kobiety Roku 2008.

W latach 2007, 2008 i 2009 Aga otrzymała tytuł wokalistki roku w rankingu magazynu Jazz Forum. Artystka występowała w Polsce, Wielkiej Brytanii, USA, Niemczech, Izraelu, Francji, Szwecji, Norwegii, Czechach, Montenegro, Bułgarii, Turcji, Portugalii, Rosji oraz Islandii. /źródło: www.zaryan.com/

1. Wiemy, że Pani występuje na Petrovac Jazz Festiwalu drugi raz. Co zachęciło Panią do powtórnego odwiedzenia Czarnogóry? Jak Państwo oceniacie współpracę z organizatorami festiwalu?

Zachęciło mnie piękno tego kraju. Wyjątkowo piękna przyroda. Pierwszy raz byłam dwa lata temu. Do takiego kraju się wraca z chęcią i jest słońce, którego brakuje w Polsce. To jest urocze miejsce: śpiewać nad otwartym morzem tworzy niesamowitą atmosferę. Grać w ten sposób to sama przyjemność. To jest mały festiwal, ale miły. Wspaniale, że coś takiego zostało zainicjowane.

Z polskim konsulatem współpracuje się bardzo dobrze, znałam pana Gruka wcześniej kiedy pracował w Petersburgu. Wtedy dostaliśmy zaproszenie na tamtejszy festiwal jazzowy.

2. Czy Pani miała okazję posłuchać tutejszej muzyki?

Nie, za krótko tu jestem, spędzam czas na plaży a jedzenie jest wspaniałe, ryby, owoce morza. Ten pobyt jest dla mnie trochę jak wakacje.

3. Kiedy była premiera autorskiego albumu „Looking Walking Being?”

Płyta została wydana w marcu tego roku i już jest platynowa. Została wyprodukowana przez bardzo prestiżową wytwórnę, Blue Note Records. W kwietniu była trasa koncertowa w 12 miastach i w październiku mamy kolejną część trasy w Polsce i za granicą.

4. Album „Umiera Piękno” opowiada o życiu w Warszawie podczas Powstania Warszawskiego 1944. Co Panią skłoniło do nagrania takiego albumu?

Chciałam nagrać płytę po polsku. Z pięciu albumów jeden jest po polsku. Ponieważ jestem warszawianką i moi dziadkowie brali udział w Powstaniu Warszawskim. Temat Powstania jest mi bliski. To jest hołd złożony wszystkim osobom, które brały udział w tym wielkim zrywie narodowym.

5. Czy Pani planuje jakieś podobne wydarzenie na wzór koncertu, który miał miejsce w Parku Wolności 4 sierpnia 2007 roku dla całej Warszawy?

Graliśmy w sierpniu w tym roku dwa razy koncert „Umiera Piękno” na Pradze i 13 sierpnia na Placu Zamkowym w Warszawie. I staramy się co roku kilka razy ten program wykonywać w kolejne rocznice wybuchu powstania. „Umiera Piękno” jest projekt ponadczasowy. Warto przypominać o historii Polski.

6. Jak Pani wspomina to doświadczenie?

To było jedno z najbardziej emocjonujących koncertów. Przybyło ponad 7.000 osób. Uczestniczyło wielu kombatantów, osób, które pamiętają to bardzo ważne wydarzenie. Były cztery pokolenia Polaków od kombatantów do dzieci, rodziny, tysiące warszawiaków, dla których ten temat jest bardzo bliski.

7. Czy będzie Pani kontynuowała współpracę międzynarodową?

Tak, myślę o kolejnej płycie, którą chcę wydać w przyszłym roku, z muzykami z polski i z zagranicy. Nie chcę jeszcze zdradzać szczegółów, ale już zaczęłam nad nią pracować.

Darek Oleszkiewicz z Los Angeles będzie grał na mojej następnej płycie, a jest to muzyk, który mi towarzyszy od debiutanckiej płyty. Wspaniały kontrabasista, który robi koncertową karierę i gra na całym świecie.

8. Bardzo dziękujemy za przyjazd, życzymy sukcesów i mamy nadzieję, że spotkamy się ponownie w Czarnogórze.

Będzie mi miło. Dziękuję.

Rozmawiała Maja Bojović

III Międzynarodowa Konferencja Młodych Liderów Polonijnych w Toronto

13–15 maja 2011 r.

„Quo Vadis 3”

W pierwszej konferencji QV w Ottawie w 2009 roku brało udział 117 delegatów z całej Kanady, głównie studentów. W 2010 następnej Północnoamerykańskiej QV2 w Windsor było ich już 175 uczestników z Kanady i USA, wliczając organizatorów. W tegorocznej międzynarodowej QV3 w Toronto wzięło udział aż 208 delegatów, w tym z Kanady – 136, z USA – 25, z Europy – 47.

Razem reprezentowaliśmy 16 krajów z 68 miast. Ciekawostką jest to, że demografia delegatów mocno się zmieniła: studentów było 35 %, natomiast młodych profesjonalistów blisko 50%. Pozostałe 15% należało do obu kategorii. Organizatorami konferencji było Young Polish Canadian Professionals Association (YPCPA), Polska Inicjatywa Studentów w Kanadzie (PISK) oraz Stowarzyszenie Polskich Studentów na Uniwersytecie Torontońskim (PSA).

Ceremonia otwarcia konferencji odbyła się w pięknym wnętrzu sali w Hart House, w zabytkowym budynku Uniwersytetu w Toronto. Szczególne słowa skierował do nas-delegatów, sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP, Sławomir Nowak.

Następnie głos zabrał Pan Ambasador RP, Zenon Kosiniak-Kamysz, który od początku swojej pracy w Kanadzie wspiera inicjatywę młodzieży. On podkreślił wartość i możliwości, jakie daje nam polski paszport i wyraził zadowolenie, że inicjatywa konferencji QV rozszerza zasięg swojego działania. Pozdrowienia dla delegatów przekazali również: Teresa Berezowska, prezes KPK, Bożena Kamińska, wiceprezes KPA ds. Polskich oraz dr Tamara Trojanowska z Departamentu Języków Słowiańskich i Literatury Uniwersytetu Torontońskiego. Na sali byli również przedstawiciele Polonii, w tym zasłużeni weterani.

Pierwsza impreza „Polska Noc” odbyła się w pięknym budynku Konsulatu Generalnego, której gospodarzem był Konsul Generalny RP Marek Ciesielczuk. Była to okazja do poznania się uczestników. Można było bezpośrednio porozmawiać z ministrami, ambasadorem i innymi gośćmi oraz zaznać tradycyjnej polskiej gościnności na skrawku ziemi polskiej w Kanadzie.

Trzydniowy program konferencji był bardzo napięty i dotyczył tematów „tools for success”. Delegaci uczestniczyli w prezentacjach i dyskusjach na temat partnerskiej współpracy z Polską, tworzenia wizji, wzbogacania umiejętności leaderskich oraz motywacji do pracy społecznej. Były też wystawy przedstawiające polonijne organizacje.

Wśród panelistów wyróżnić trzeba wyjątkowego mówcę, przyjaciela młodzieży, pułkownika dr Waltera Perchałę, na którego wystąpienie wszyscy czekali. Pan pułkownik przekazał nam wizję efektywnego działania, komunikacji, metody pokonywania trudności i osiągania sukcesów. Prezentacja odbyła się w dość niecodziennym miejscu - na pokładzie statku Capitan Matthew Finders, w czasie rejsu po jeziorze Ontario. Zaprezentowano także wystawę o Marii Skłodowskiej-Curie w 100 rocznicę przyznania jej nagrody Nobla.

Po trzech dniach obrad widać było, że tworzą się następni liderzy współczesnej Polonii. Byli to ludzie młodzi, dobrze wykształceni, aktywni, co więcej mający swoje kontakty profesjonalne, biznesowe i często polityczne w krajach swojego osiedlenia. Jest to ogromny potencjał intelektualny, poszukujący partnerskiej współpracy. Koordynacją delegatów z Europy zajmował się pan Maciej Bator, dyrektor Stowarzyszenia Emigracji Polskiej. Za co mu serdecznie dziękujemy. QV4 planowany jest w 2012 roku w Nowym Yorku.

Więcej informacji na stronie internetowej: www.quovadisconference.com.

IWONA VUJISIĆ,
uczestnik konferencji

Nad wodospadem Niagara

(od lewej: Milena Wartecka (Węgry) i Iwona Vujisić (Czarnogóra)

Iwona w sali w Hart House

Wydarzyło się po raz drugi i ...

(Bar, 10. 09. 2011 r.)

Draga naša Marzenko!

U ime Udruženja Poljaka u Crnoj Gori, Kluba studenata „Mlada Polonija“ i u svoje lično ime čestitam Vam drugu samostalnu umjetničku izložbu koju čine ove divne skulpture od maslinovog drveta. Ako je u hrišćanstvu maslina simbol Božije brige za ljude, onda se naša Marzena pobrinula da nam na najbolje mogući način večeras napravi veliko zadovoljstvo, što je, uostalom, posljednja svrha umjetnosti. Ona je uspjela da od obične stvarnosti ostvari harmoniju istorijskih likova iz slavne prošlosti Grčke o čemu govori njena večerašnja izložba sa raznovrsnom tematikom, baziranom na grčkoj mitologiji sa nezaboravnim likovima Pandore, Here i Ledo, koje su bile posebna inspiracija za ovako impresivna umjetnička ostvarenja. Gospođo Marzenko, kada smo Vam ne tako davno čestitali prvu samostalnu izložbu, poželjeli smo Vam da se za izvjesno vrijeme nađemo na Vašoj drugoj izložbi. I eto, želja nam se, na svestrano zadovoljstvo, ispunila. Hvala Vam što ste nam sa ovih 35 figura tako divno

ukrasili ovo veče u našoj drugoj domovini, pa Vam iskreno želimo da

nas na ovakav ili sličan način i dalje okupljate u ovoj ili nekim drugim galerijama. Želimo Vam puno novih umjetničkih nadahnuća i njihovih ostvarenja kojima ćete oplemeniti duše posjetilaca Vaših budućih izložbi.

SREĆNO! U znak zahvalnosti primite od našeg Udruženja ovo skromno cvijeće, koje govori o našem prijateljstvu i našoj želji za Vaše nove uspjehe.

U GALERIJI ONIKS OTVORENA IZLOŽBA SKULPTURA MARŽENE PERIČIĆ

Umjetnost u drvetu masline

U galeriji Oniks, u Starom Baru otvorena je druga samostalna izložba skulptura u maslinovom drvetu Maržene Peričić. Izložbu je otvorila istoričarka umjetnosti mr Anastaziya Miranovič, a svečanosti su prisustvovali i predstavnici Udruženja Poljaka Ivona Vujišić, organizator izložbe i vlasnik izložbenog prostora Oleg Evelin, kao i brojni predstavnici medija, gosti iz Poljske i lokalni zaštitnici u umjetnost.

Peričićeva je Poljaci koja već 30 godina živi, radi i stvara u Crnoj Gori. Predstavljeno je tridesetak skulptura od maslinovog drveta, sa varijacijom motiva od totemski prikazanih životinja, preko grčke mitologije, do likova čuvenih mislilaca i umjetnika celokupne ljudske civilizacije. Maslinu kao materijal, umjetnica je, kako sama kaže,

odabrala jer ona svojim bivanjem nadživljava generacije i pobjeđuje vrijeme. „postajući tako svjedok promjenljivosti čovjeka u nepromjenljivosti prirode“. U želji da našeg „čovjeka visoke tehnologije i maksimalno racionalizovanog uma“ odvrati od brzokonzumiрајуће i lake kulture, Peričićeva je uspjela da svojim djelima udahne život, i naведе ih da svakom pažljivom posmatraču ispričaju niјemu причу o mogućnostima ljudske percepcije.

– Naivnost i iskrenost Marženinих skulptura даје им посебну драг неспутаног исказа, незаробљеног академским узусима, указујући на свежину есенцијалног креативног сентимента – казала је Мирановићева.

Izložba ће бити отворена до краја септембра.

четвртак, 15. септембар 2011.

Droga Pani Marzeno!

Wszystkiego najlepszego z okazji tak doniosłego wydarzenia jakim jest dla nas Polaków otwarcie drugiej Pani wystawy rzeźb. Dziękujemy za dotychczasową pani pracę i życzymy Pani wiele optymizmu oraz wiary i sił do pracy w realizacji swoich celów.

Dziękujemy!

Iwona Vujišić

Marzena Peričić na otvarciu wystawy (pierwsza z prawej)

SKARBY ODKOPANE W WARSZAWIE

Mimo, że mamy jeszcze kalendarzową zimę, to wielu Polaków, mieszkających za granicą, już planuje swój przyjazd na wakacje do Ojczyzny. Chciałabym zachęcić tych Państwa, którzy będą w Warszawie, do spaceru po niedawno odkrytych Piwnicach Starego Miasta, które kryją wiele tajemnic i skarbów.

Gdy mówimy o podziemiach przypomina mi się bajka z dzieciństwa o tym jak w sadzawce, w piwnicach zamku Ostrogskich, pływała złota kaczka, która poddała próbie woli szewczyka, szukającego ukrytego skarbu. Jedna z wersji legendy ma konkluzje bardzo wychowawczą, bo szewczyk podarował część pieniędzy, jakie dostał od złotej kaczki, staremu, schorowanemu żołnierzowi. Zamiast obiecane skarbu otrzymał od wiarusa naukę, która przydała mu się w życiu „Nie dukat paniczu, daje szczęście, ino praca i zdrowie. Ten pieniądz wart coś, co zarobiony, a darmocho na złe idzie”. W świadomości społecznej legenda nadal funkcjonuje, czego dowodem jest wystawiony pomnik złotej kaczki na dziedzińcu pałacu Ostrogskich,

gdzie mieści się Muzeum Fryderyka Chopina. Zamek, którego piwnice poznaliśmy w bajce, podzielił losy Starego Miasta. W czasie wojny całkowicie spalony, został zrekonstruowany na podstawie zachowanych XVII w. rycin.

Gdy mówimy o podziemiach przypomina mi się bajka z dzieciństwa o tym jak w sadzawce, w piwnicach zamku Ostrogskich, pływała złota kaczka, która poddała próbie woli szewczyka, szukającego ukrytego skarbu. Jedna z wersji legendy ma konkluzje bardzo wychowawczą, bo szewczyk podarował część pieniędzy, jakie dostał od złotej kaczki, staremu, schorowanemu żołnierzowi. Zamiast obiecane skarbu otrzymał od wiarusa naukę, która przydała mu się w życiu „Nie dukat paniczu, daje szczęście, ino praca i zdrowie. Ten pieniądz wart coś, co zarobiony, a darmocho na złe idzie”. W świadomości społecznej legenda nadal funkcjonuje, czego dowodem jest wystawiony pomnik złotej kaczki na dziedzińcu pałacu Ostrogskich, gdzie mieści się Muzeum Fryderyka Chopina. Zamek, którego piwnice poznaliśmy w bajce, podzielił losy Starego Miasta. W czasie wojny całkowicie spalony, został zrekonstruowany na podstawie zachowanych XVII w. rycin.

Ilekcroć przyjeżdżają do mnie goście z zagranicy idę z nimi właśnie na Stare Miasto i Trakt Królewski. Przyznaję, że trudno jest im zrozumieć, że w tym miejscu 60 lat temu były tylko gruzy. Podziwiają determinację Polaków, którzy po wojnie z pietyzmem odbudowywali najstarszą część swojej stolicy, wzorując się na XVIII- w. obrazach Canaletta i zdjęciach przedwojennej Warszawy. Tego typu rekonstrukcja była przedsięwzięciem bez precedensu na skalę światową, łamiącym obowiązujące wówczas zasady konserwatorskie. Toteż pionierski wysiłek doceniono 30 lat temu wpisując Stare Miasto na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Budowle staromiejskich kamienic wyrastały na solidnych fundamentach - piwnicach zbudowanych w XV-XVIII w. Nikt wtedy nie myślał o odgruzowywaniu i rekonstrukcji tych piwnic, bo ważniejsza była budowla

fasad i mieszkań. Teraz przyszedł na to czas. Od 2008 r. trwa renowacja i adaptacja na cele kulturalne pięciu kompleksów staromiejskich piwnic w/g projektu m.st. Warszawy, w połowie sfinansowanego przez Norwegów. Zatem właśnie teraz podziemia Starego Miasta ujawniają swoje autentyczne, zabytkowe wnętrza i odkopane skarby.

W pomieszczeniach Stołecznego Centrum Edukacji Kulturalnej przy ul. Jezuickiej 4 nie znajdziemy jeziorka ze złotą kaczką, ale piękne mury pamiętające szewczyków z XV w. Mury zbudowane są z czerwonej cegły, w najstarszej części z XV w. tzw. palcówki formowanej palcami. Z tego samego okresu pochodzą kamienie. W trakcie prac archeolodzy natrafili na dwa zagruzowane w XIX w. pomieszczenia. Teraz, po rekonstrukcji, to najpiękniejsze miejsca, w których znajdują się tajemnicze schody, wnęka na świeczkę i XVI w. brama prowadząca kiedyś do sąsiedniej posesji. W tak niesamowitej scenerii prowadzona jest od niedawna różnorodna działalność kulturalna i edukacyjna. Z dumą o tej działalności i o historii obiektu zajmowanego przez placówkę, opowiada dyrektor Wojciech Feliksiak. Tu w murach pojezuickiego gimnazjum mieściła się od 1773 r. Komisja Edukacji Narodowej, pierwsze w Europie ministerstwo oświaty, które przygotowało reformę szkolnictwa w Polsce. Dla upamiętnienia tego historycznego wydarzenia po 150 latach w wolnej Polsce w 1923 r. na fasadzie budynku odsłonięto specjalną tablicę. Z drugiej strony budynku, gdy wejdziemy na taras, roztacza się wspaniały widok na Pragę i leniwie płynącą Wisłę. Teraz jest tak pięknie, ale mamy świadomość, że w tym miejscu przed wiekami znajdowała się góra gnojna, usypana ze śmieci wyrzucanych przez mieszkańców poza mury miasta. Fragmenty murów można odnaleźć nieopodal na ul. Brzozowej.

Z Jezuickiej warto kontynuować spacer do największych piwnic, które niebawem będą udostępnione, mieszczących się pod Muzeum Historycznym przy Rynku Starego Miasta 28-42. W trakcie prac archeologicznych pod posadzką piwnic natrafiono na prawdziwy skarb-1211 monet pamiętających jeszcze czasy Jana Kazimierza, Jana III Sobieskiego i Augusta II Sasa. Najstarsze tymfy, orty i szóstaki pochodzą z 1663 r. a najmłodsze z 1707 r. Możemy mówić o wielkim szczęściu, bo monety były schowane w płóciennym worku, który znalazł się w pobliżu metalowego, silnie skorodowanego, dzbana. Korozja, wielce szkodliwa dla dzbana, okazała się zbawienna dla zachowania monet zrobionych ze stopu srebra i miedzi. Piwnice Muzeum mają zresztą więcej tajemnic. Tu na głębokości 6 m odkryto drugi poziom piwnic, zasypanych w XIX w., a w nich XVII w. studnię odwadniającą i wiele ciekawych eksponatów. Znaleździę jest przełomowym odkryciem archeologicznym, niespotykanym w obrębie Rynku Starego Miasta.

Niebawem życie kulturalne stolicy przeniesie się do zabytkowych piwnic. Wtedy Warszawa nabierze blasku, którego zawsze zazdrościła Krakowowi. Co prawda od 40 lat w Piwnicy Wandy Warszawskiej można posłuchać wspaniałej muzyki i spotkać się z samą panią Wandą, która jest człowiekiem renesansowym: śpiewa, recytuje i maluje. Można też odpocząć przy posiłku i lampce wina w urokliwych piwnicach niektórych restauracji jak np. „U Fukiera”. Jestem przekonana, że gdy Warszawa wyrwie ziemi wspaniałe, autentyczne podziemia, stworzy w nich klimat, którego pozazdrości nam niejedno miasto.

Warszawa, styczeń 2011

*Joanna Fabisiak
Poseł na Sejm RP*

SPEKTAKULARNE ODKRYCIE POLSKICH ARCHEOLOGÓW W CZARNOGÓRZE. SKARB MONET.

(c.d. z nr 5/2010)

Do tej pory nie do końca wiadomo było kiedy panował król Ballaios. Nie ma o nim żadnych przekazów w źródłach antycznych, a władcę z imienia znamy tylko z monet! Numizmatycy i archeolodzy do tej pory sadzili, że ten król panował w pierwszej połowie II w. p.n.e. Odnalezienie tzw. skarbu z Risan spowodowało, że teraz sądzimy, że Ballaios żył ok. 100 lat wcześniej, niż sądzono dotychczas. Do chwili tegorocznego odkrycia znanych było ok. 1000 monet (głównie brązowych, ale są też srebrne) z przedstawieniem Ballaiosa.

wykopali polscy archeolodzy w wizerunkiem króla odkrył Arthur Evans, który prowadził przed badaniami w Knossos). na bałkańskiej wyspie Faros. także m.in. w Aquileia, Adrii których proveniencja była prywatne kolekcje. Do tej pory monet tego władcy. Pierwszy to znajduje się przedstawienie przedstawiona jest bogini

Większo numizmatów Risan (kilkanaście monet z słynny brytyjski archeolog wykopaliska w Czarnogórze Pewną ich część odnaleziono Parędziesiąt monet odkryto oraz innych miejscach, nieznana, a które wzbogaciły wyszczególniono 2 typy typ Risan gdzie na awersie portretu króla. Na rewersie Artemida idąca w lewo.

Bogini w jednej ręce trzyma rozpaloną pochodnię, a w drugiej jedną włócznię bądź dwie włócznie. Na rewersie znajduje się także tytułatura: ΒΑΛΛΑΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ tj. król Ballaios. Na numizmatach typu Faros na awersie znajduje się przedstawienie portretu króla o cechach takich samych jak na monetach typu Risan. Na rewersie Artemida znajduje się w pozie stojącej z rozpaloną pochodnią. Dla numizmatyków skarb ma wielkie znaczenie pozwala bowiem na prowadzenie badań na obszernym zwartym materiale, gdzie dają się wyróżnić serie monet – badania te prowadzi dr Renata Ciołek. W dniu 7 lipca 2010 po komisyjnym przeliczeniu wszystkie monety ze skarbu zostały przekazane zgodnie z protokołem stronie Czarnogórskiej, która zapewni konieczną konserwację i po jej zakończeniu udostępni skarb do celów naukowych.

Ze względu na lokalizację można stwierdzić, że dzban ukryto trochę przed lub w 229 r. p.n.e. (I wojna iliryjska) co zarazem pozwala sprecyzować datowanie panowania tajemniczego króla Ballaiosa, które dotychczas było oparte jedynie o chronologię względną. Lokalizacja i kontekst archeologiczny skarbu pozwala stwierdzić z dużym prawdopodobieństwem, graniczącym z pewnością, że zagadkowy król Ballaios panował przed słynną Teutą co ma kapitalne znaczenie dla historii Ilirii. Ten fakt wydaje się być najbardziej doniosłym w skutkach sukcesem jaki niesie za sobą odnalezienie skarbu. Tak duże zmiany siatki chronologicznej nie zdarzały się już dawno.

Podsumowując znalezisko poza walorami muzealnymi ma także ogromne znaczenie naukowe, ważne z punktu widzenia dotychczasowego stanu wiedzy w dziedzinie chronologii i numizmatyki. Trudno także przecenić wartość historyczną odkrycia, kiedy mamy do czynienia z największym z odnalezionych dotąd skarbów monet pochodzących z tego okresu. Skarb monet z Risan to ogromny sukces nie tylko naukowców Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo-Wschodniej UW lecz także sukces wpisujący się we wspaniałe tradycje polskiej archeologii śródziemnomorskiej. W roku 2010 podpisaliśmy nową umowę bilateralną z Urzędem Głównego Konserwatora Zabytków w Kotorze na kolejne 5 sezonów prac wykopaliskowych na terenie antycznego Risan. Odkryty skarb jeszcze bardziej zacieśnił współpracę i przyjaźń pomiędzy archeologami czarnogórskimi a pracownikami Ośrodka Badań nad Antykiem Europy Południowo-Wschodniej UW.

Tomasz Kowal

Wielkie Zarcie

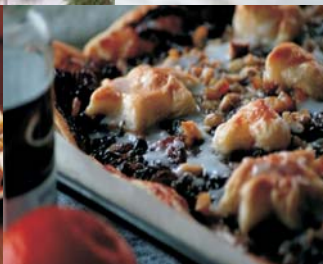
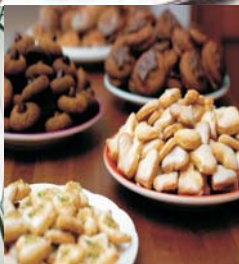
STÓŁ WIGILIJNY

Jak **udekorować stół na święta**? Proponujemy tradycyjnie, czyli w odcieniach czerwieni, bieli i zieleni. Te barwy zawsze wyglądają pięknie i wyjątkowo tradycyjnie. Tak udekorowany stół przybierze dość szybko, a efekt jest bardzo świąteczny.

A NA STOLE !!!

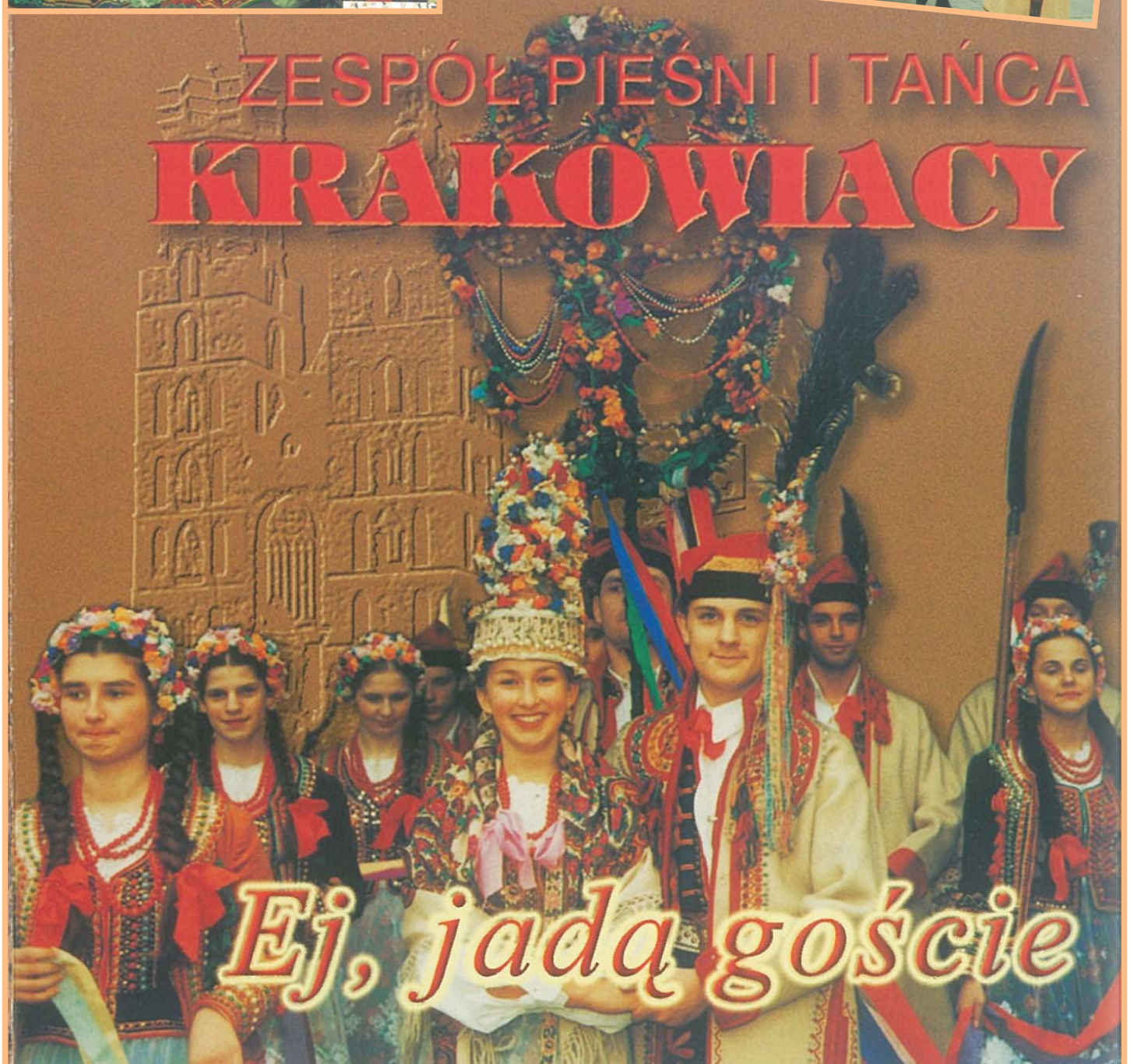
Cicho sza, ale barszczyk WINIARY jest znakomity.

ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA „KRAKOWIACY”

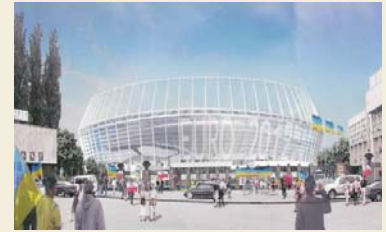
W dniu 30 listopada 2011 r. w Podgoricy gościł polski zespół taneczny „Krakowiacy”. Koncert zespołu został zorganizowany przez panią Grażynę Sikorską, ambasadorkę RP z okazji polskiego przewodnictwa w Radzie UE.

WARSZAWA

KIJÓW

GDAŃSK

LWÓW

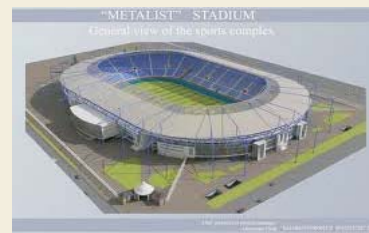
POZNAŃ

DONIECK

WROCLAW

CHARKÓW

GŁOS POLONII
Pismo środowiska polonijnego
NR 7/2011

Założyciel:
mgr Wanda J. Vujisić

Wydaje :
Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze
www.poloniacg.me

Adres :
84 000 Bijelo Polje, Lješnica 117
Crna Gora (Montenegro)
wanda.vujisic@gmail.com

Redaktor naczelny:
Teresa Medojević
teresa2montenegro@gmail.com

Kolegium redakcyjne:
Wanda J. Vujisić
wanda.vujisic@gmail.com
Božena Knežević
Maryla Ćupić
marylacupic@gmail.com
Elżbieta Turković
elaturkovic@gmail.com

Projekt okładki:
Denis Ćupić
dcpber@gmail.com

Druk :
MERKATOR – Bijelo Polje
tel. +382 (0) 50/430-444
ul. Živka Žižića bb.
e-mail:

Nakład:
160 egzemplarzy
Podgorica, grudzień 2011

**BIULETYN FINANSOWANY ZE
ŚRODKÓW AMBASADY RP W
CZARNOGÓRZE**

Publikacja się nie sprzedaje